

Legjobb és leghíresebb pipere hölgyor: a

La VELOUTINE

6959
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATSERÉSZ.
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
gyengék, vérszegények és lábadozók számára.
Kitűnő íz.

Legjobb ajánlva és alkalmas a következő tanácsok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Mosetig Neuser, Schauen, Weinlechner stb. 1000-nál több elismeréssel. Árak: 1/2 literes üveg ért 1.20, 1 literes üveg ért 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

JBOLYAILLATOS MANDOLA KORPA
a bőrt finomra simítja és megtartja az arc élénk és úde kinezését
Teljesen helyettesíti a szappant és az arc kenőcsöt.
KIZÁRÓLAGOS KÉSZÍTŐI
St. Moische'ska
BECS, I. LUGECK 3. SZ.

Kufeké fele gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország stb. legelső hozzáértő ajdóják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és belbelső gyermekeknek
Kapható minden gyógyszerárban, Anguierában és a gyárnál R. KUFÉKE WIEN VI/2

MARGIT-CRÈME
mely vegyítve és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arzenikus pár nap alatt elidőlt szőpelt, májfoltot, pattanást, bőrtörést, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és üdévé változtatja. Sem hignyit, sem olmot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ara nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit hölgyor 1 kor. 20 fill. Margit szappan 70 fill. Margit fopép (Zahnpasta) 1 kor. Margit arcvíz 1 kor. Postán utárvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerárban.
Főraktárak Budapesten: Török József és Dr. Egger Leó «Nádors» gyógyszer.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és belga fejed. udv. szállító.
Kérületi gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett.
8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő oklevél.

Kwizda fele Kornenburgi marha táppor

Állatorv. diátnai szer lovak-, marhák- és juhoknak.
Közül 50 év óta a legtöbb istállóban használatban (vágyhatóságnál, rossz emésztésnél, valamint tehennél a tej javítása és a tejelőkészség fokozása céljából). Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 20 fill. Valódi csak a fenti védjegyvel és kapható minden gyógyszerárban és drognakereskedésben. Főraktár: Török József gyógyszer. Budapest, VI., Király-u. 12.

Szoba-illat 8936

Bolyai-illat	Havas gyöngy-illat	Jácint-illat
Fenyő-illat	Moharom-illat	Mirtusz-illat
Gyöngyvirág-illat	Frangipán-illat	Kerti-szergül-illat
Orgona-illat	Tejroma-illat	Orchid-illat
Széna-illat	Heliotrop-illat	Roséda-illat

francia és angol illatszerek finom kivitelű üvegekben, legmagyobb választékban kaphatók

Detsinyi Frigyesnél Budapest, Marokói-utca 2. a fekete kutyához

VASÁRNAPI UJSÁG

49. SZÁM. 1900. BUDAPEST, DECEMBER 9. 47. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világtrónikával) együtt (egész évre 24 korona) (félre 12) * Csupán VASÁRNAPI UJSÁG (egész évre 16 korona) (félre 8) * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (egész évre 10 korona) (félre 5) * Külföldi el. írtásokhoz a postailag meghatározott vitéldj is csatolandó.

Nagy karácsonyi és ujévi selyemáru eladás
SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA
lyoni és párisi selyemkelme-különlegességek áruházában
BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4.

Kezdődik november hó 15-én és tart december hó végéig.

A többek között a következő árak kerülnek eladásra, u. m.:

Liberty merveilleux, tiszta selyem, több mint 150 színárnyalat, mét. 78 kr.	Mosóselyem, valódi mosható, 80 cm. széles méterje 95 kr. és feljebb
Mosóbaronyok, méterje 75 kr. és feljebb	Tafetas, csikos és kokkás, garant. tiszta selyem, mét. 98 kr.
Lyoni foulard japon és china selyem, méterje 58 kr. és feljebb	Fekete mintázott selyem, garant. tiszta selyem, mét. 85 kr. és feljebb.

Szíves figyelmébe ajánljuk maradék-osztályunkat, hol bluzok, egész toilettek és juponokra alkalmas maradékok rendkívül olcsó áron kaphatók. — A fenti szabott árak november 15-től december végéig érvényesek. — Czégünknel a tulbecslés teljesen ki van zárva, mivel az árak minden egyes cikken számokban láthatók.

Vidékre mintákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

Császárfürdő
BUDAPESTEN
téli és nyári gyógyhely.

Előfrang. E kőnesvíz gyógyfürdő, pártatlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uzodákkal, kő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

Miért vannak még emberek, akik a Kathreiner-féle Kneipp malátá kávé még nem használják, noha ez egy izletes és egészséges kávéval?
Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, a mely a kávénövény egy kivonata által a bakkávé ízét és zamátját nyeri. Ő ezáltal felülmulhatatlan módon magában egyesíti a honi malátakészítmény értékes egészségügyi tulajdonságait a bakkávé kedvelt ízingerével. A Kathreiner Kneipp malátá kávé nagyobb részt mint pótkávé szolgál a bakkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitűnően ízlik. Mindent kapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csak az ismert eredeti csomagokban valódi, a melyek Kneipp páter arczképét viselik és a nevet: »Kathreiner».

Néklözhetetlen és felülmulhatatlan, hatásában csalhatatlan.
Világezikk, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziaszer a gyógyszerész:

Thierry A. Balzsam-a
felülmulhatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső betegségek ellen. Külsőleg a legsikeresebb

Sebgyógyítószor.

Csupán az összes kulturállamokban bejegyzett zöld apácza védjeggyel és kapszulázással, a melybe a czég van bepréselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla palack postán, franco külföve 4 kor. — Egy próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak gyűjtekével: 1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az öszegnek előleges utalványozása ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcs
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek hűző-ereje és gyógyhatása utólrhetetlen! Főlölegessé teszi legtöbb esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendő gyögyíthatatlannak tartott csontszú, sőt újában egy 22 esztendő súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladáss és minden egyéb sebeknél, mint kitűnő antiszeptikus szer, enyhítőleg hat és hűsítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. Gyors puhító és oszlató hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy tégely franco 1 kor. 80 fill. az öszegnek előre való beklüldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb. Kimutatható évenkénti gyártás 100,000 tégely. Egy egész levélár áll rendelkezésre és megtekintésre azon eredeti bizonylatokból, melyeket a két szerről a világ minden részéből beklüldtek. — Utánzatoktól óvakodni és figyelemmel tessék lenni a minden tégelyre beégett czégre: Apotheke zum Schutzensel des A. Thierry. A hol raktár nincsen, minden rübesztés ellenére is tessék visszautasítani a hamisított és hasonló értékűnek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:

Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák cs. és kir. államlivatalnokok szövetezetének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.) — Kapható Budapesten: Török József gyógyszerárban. 8907

VÖRÖSMARTY EMLÉKEZETE.

Gyulai Pál előadása a Magyar Tudományos Akadémia december 3-án tartott rendkívüli öszes ülésén.

Az erös hazafiság egyik főforrása volt Vörösmarty elődeinél nemzetibb költészetének. A közügyek első ifjúságától fogva érdekelték s 1825-48-ig folyvást a politikai áramlatok ihleték lantját. Midőn részint 1821-ben, részint 1822-ben kiadattak az ujonczozó és adó-fölemelő rendeletek, melyek a nemzet legsarkalatosabb jogait támadták meg, a megék heyes ellenállást fejtettek ki, országgyűlést követelve az ügy eldöntésére nézve. Megkezdődött a küzdelem mindkét részről nagy erélyvel. Végeredménye nem lehetett más, mint az alkotmány visszaállítására vagy az alkotmányos élet enyészete s vele együtt a nemzeti fejlődhetés, békés átalakulás reményének megsemmisítése beláthatatlan bonyodalmak kíséretében. Vörösmartyt a megyén találták a küzdelem legviharosabb napjai, még pedig egyik megyei főtisztviselő oldalánál. Mődjá volt mindennel a legapróbb részletekig megismerkedni, egész figyelmé ide fordult s nagy érdekléssel kísérte az eseményeket. Ekkor írt hazafüi költeményei heves izgalmat áruálnak el. De magának *Zalán futásá*-nak keletkezésére is befolytak az események. Fejében egy nagy eposz terve forrott, mely a multban játszik, a jelenhez szól, mely a mult dicsőségét énekli, de a jelen sülyedésére emlékeztetve nemzetét. Miért gátnának egy oly könyv megjelenését, mely a poros krónikák lapjairól szedi tárgyát, személyeit s látszólag semmi köze a jelennek. De vajjon ki nem fogja érteni a költő czélatát, a kiben még a hazafiság utolsó szikrája ki nem aludt? Az eposz a mult nagyság képeit tünteti föl, hogy önérzetet költsön, ébreszse a sülyedőket, bátorítsa a küzdőket. A honalapítás nagy tettét rajzolja, az unokáknak némán is kiáltva: hát ti el fogjátok veszteni a dicsőn szerzett hont? Már elvesztettétek, újra meg kell alapítanotok, nem karddal, hanem hazafüi érnnyel és kitartással, lelkesüljétek őseitek nagy példáján, pirúlva, szenvedve és soha ki nem fáradva. E napok épen oly elhatározók, ha nem is oly dicsők, mint Árpád csatái.

a ki már csak névben él. Mindenik szembeállítja dicső multját nyomorult jelenével s egyik sem hisz jövőjében. Különösen Berzsenyi és Kölcsey hazafi fájdalom teljes kétségbeesés. Hogy a magyarnak jövője van, nem költői mű hirdette először, hanem egy politikai röpirat: Széchenyi *Hitele* (1830). Széchenyi mind első, mind utolsó röpiratában épen úgy államférfü, mint költő, *vales*, mint a régiek nevezték a költőt. Mély belátása, lángoló lelkesedése egész a jóslatig emelik. A mit a magyar nagy jövőjéről jóslott, hitelre talált, lelkesedést keltett, sőt egy egész korszak jelszavává lön. *Programmtörvény* (1847) elhangzott, senki sem hitte jóslatát, hogy a nemzet örvény szélén áll, a forradalom árjába fog veszni minden, a mit eddig kivitvünk; bár a következmények igazolták. Egy nemzet,

melyet kétségbeeséséből kiemel az önmagába vetett hit, nem könnyen mond le arról s épen annak a szavára, a ki azt először leheté bele. Széchenyi *Hitelében* az európai új eszméket hirdette s alakító erejétől az alkotmány, nemzetiség és társadalom újjászületését várva, nem habozott kimondani, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz, s ezzel fölindított minden magyar szívet. Volt lelkesülésében valami szent és szentségtelen: az elragadtatás és gúny bizonyos vegyülete, mely különbözökép, de mindenkire hatott egész a velők oszlásáig. Széchenyi meggyalázta a multat, a magyar egyetlen büszkeségét s oly jövendőt ígért neki, melyről még álmodni sem mert, kigúnyolta a nemzeti fájdalmat, a magyar egyetlen hü érzését s vakmerő reményt és hitet követelt tőle egy orszá-

Barabás Miklós 1836. évi vízfestménye Ernst Lajos gyűjteményében.
VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

SZÉLL KÁLMÁNÉ VÖRÖSMARTY ILONA LEÁNYÁVAL.

romjain, melynek omlását megszokta minden szem, egy nagy elhatározás díjában, melytől elszakított minden sziv. A lelkesülés és gyűlölet rajongása üdvözle a látokot, a reformatort, az igaztót s a nemzetet az átalakulás pályájára lépett. A siker elnémitotta a gyűlöletet, az akadály lehangozta a rajongást, de a hit többé nem aludt ki. A költők oly megdöbbenve tekintettek Széchenyire, mint maga a nemzet. Lírájuk nem volt oly vakmerész és siralomhoz szokott húrjain remegve zendült meg az öröm. Ők voltak az elsők, kik befogadták a reményt és hitet, de csak a kétségbeesésből emelkedtek ki, a nemzeti fájdalomról oly kevéssé mondhattak le, mint szíve mélyén maga a nemzet. Összeolvastották a kettőt, a reményt és emléket, a bánatot és örömet, a hitet és aggodalmat. A mult dicőségé előttük oly szent volt, mint a jövődö; egyik kézzel a multa, másikkal a jövődöre mutatva lelkesítették a jelen küzdelmét. Ez volt a nemzet hangulata is, melyet a Vörösmarty Szózat fejezett ki legerőteljesebben s emelt tisztább lelkesülésre.

A Szózat mindenre hivatkozik, a mi újjászülési küzdelmében csak lelkesítheti a magyart s a remény és emléket, a hit és balsejtelem húrjain játsza, mindenbe az önbizalom és nagyság érzetét vegyíti. Semmi csüggedés többé, bátran nézhetünk szembe a jövővel. Nagy válság felé közeledünk, egy jobb kornak kell jönni, vagy ha nem, ha el kell vesznünk, többé nem veszhetünk nyomorulttan. Az bizonyos, hogy így többé nem élhetünk s ez már magában lélekemelő. Vörösmarty egészen kiemeli a magyar lírát eddigi kétségbeeséséből: még nem zengi a jövő dicőségét, de elhatározónak érzi a jelent, nem korholja az elfásult nemzetet, az életre ébredt, de tette és hazafi hűségére lelkesíti. Emlékezteti a mult dicőségére, előszámlálja epikai és tragikai nagy emlékeit, a kereszténységnek és szabadságnak tett szolgálatokat, fölhozza az örökös isteni gondviselést, mely annyi viszonyosság között sem engedte meg életére megfőrtését; említi a jelen küzdelmeit, az ész, erő, szent akarat harcát. S nemcsak nemzetéhez fordul, hanem Európához is, melynek eszméért küzd nemzete, méltó helyet követel tőle a többi nemzetek között; a mult szolgálatait, a jelen törekvései díjában kéri a jövődöt, részvétet küzdelmei iránt, könyvet sírjára, ha vesznie kell, de nem fog gyáván veszni: a temetkezés fölött egy ország vérben áll. Mily önérzet, s mennyi fájdalomba merülve, mennyi hit a balsejtelem közepett s mennyire uralkodik mindkettőn az elszántság. Mióta líránk többé nem olvasztotta össze a hazafisággal a katolicizmus és protestantizmus eszméit, megvált az európai szolidaritás érzelmétől. Vörösmarty újra összeköti a két elemet, midőn Európára, a népek hazájára hivatkozik, a specefikus magyar hazafiság az emberiség érdekeivel egyesül.

A Szózatot kívül Vörösmarty még számos hazafiai költeményt írt. Nagy változatosság

tárl ki előttünk műfajban, eszmében, hangban, de mindenikben van valami a Szózat szelleméből: emlék és remény, önbizalom és aggály, de elszántság mindvégig. Hazaszeretetről énekel, a mely a jelent ölelve tartja s a múlttól lelkesítve jövőt terem. A rendületlen hazafi hűségét zengi, s hol esengve, hol haraggal fordul a nemzetiségükhöz hűtelen úri hölgyekhez, de bízik a jobb jövőben, hiszi, hogy a megfúló magyar nem bizza többé hazáját a sors szeszélyére és szíve vérevel váltja meg, éljen vagy vesszen. A jövődö jobb kor vagy a nagyszerű halál eszméje átvillan nem egy költeményén. De vannak sötét pillanatai is. A leigázott lengyel nemzet árnya meg-meglepi képzelődését, többel viseltek iránta, mint részvéttel, mintha a magyar jövőjét a föltámadt és legyőzött lengyelben sejtene, mintha a nagyszerű halálról álmodoznék. Borsalában sem feledkezik meg hazájáról. A haza reményei és aggodalmi élednek föl a jókedv szeszélyeiben. Hány magyar ember érzett és gondolkodott úgy a bor mellett, mint ő *Főti dal*-ában. «A legelső magyar ember a király» sora szárnyas igévé vált. «Éjszak rémes árnyai», melyeket egyik versszakában emleget, mihamar átnyúltak a

SZÉLL KÁLMÁN IFJABB ÉVEIBEN.

ményét is, melyben kétségbeesését fejezi ki. «Mi a világ nekem, ha nincs hazám. A miért élttem, az már dűlva van.» Az 1850. év elején a fővárosba jött, jelentkezett a katonai törvényszéknél, majd kegyelmet nyerve, falura költözött. Ritkán jött be Pestre s ha bejött, mind komorabban tért haza. Barátai nagy része buzdosott vagy börtönben szenvedett, Bajzát megörülve találta, az Akadémia csak eltűrve, mintegy elbújva tartotta üléseit, az irodalom kegyetlen önkény alatt nyögött, a nemzeti nyelv kiszorított mind a közigazgatásból, mind az iskolák-ból s a fővárost az idegen hivatalnokok egész özöne borította el. Falun legalább nem láthatott ilyesmit s Nyéken gyermeksége kedves emlékei vették körül. Dolgozni, írni akart, de nem volt képes rá. Csak a nemzet sirlalmát, Magyarország jajkiáltását tudta volna zengeni, a mit nem lehetett s egyebet semmit. Senki sem érezte mélyebben hazája szenvedését. Kedélye föl volt dűlva, mint a haza földje, mint az alkotmány, mint a nemzetiség; rom volt, mint Magyarország. Együtt nőtt fel egy jobb kor reményeivel, bajnoka, költője volt annak a nagy küzdelemnek, mely fejlődésbe indította az alkotmányt, nemzetiséget és újjá szülte a magyart; s ime mindez összedűlva, letiporva. A Bach-kormány minden rendszabálya, mely a nemzeti lét gyökerét támadta meg: megannyi törzsürás volt szívének, bár hazafi kétségbeesése első rohamaiból kiocsúdva, nem tekintette örökre elveszítettnek hazáját, bizott jövőjében, de a maga életét eljártattnak hitte s szomorú idők egész gyásza kedélyére nehezült. Nagynehezen mégis irogatni kezdett: Shakspeare Lear királyát fordította, s néhány költeményt írt. A *Vén cigány* volt utolsó költeménye; ezt az orosz-török háború kitérősekor írta, mely európaivá gyuladott, s melyről azt hitte, hogy befolyással lesz Magyarország sorsára. Nem sokkal ezután kiszorított, 1855 november 19-én, éppen abban a házban, a hol azelőtt huszonöt évvel Kisfaludy Károly lakott és meghalt.

Pest emberi emlékezet óta nem látott oly népes temetést, mint a minő a Vörösmartyé volt. Húszezer embernél több követte a koporsót s a fogatok megszámálhatatlan sora lepte el az utcákat. Az életét nemzetének áldozó férfi halála is a nemzeti érzelem nyilvánulására adott alkalmat. A főváros népe öt yanarú év után e temetésen lélezett fel szabadabban s a nemzetiség és hazafiság nagy költőjének fényes végtiszteletét adva, egyszersmind ki akarta mutatni érzelmeit, hogy «megfogva bár, de törve nem, él nemzet a hazán». És élt folyvást s alig telt el néhány év, a Vörösmarty Szózatát zendült meg milliók ajkán, visszakövetelve az alkotmányt, az 1848-iki alkotmányt. Vörösmarty nem csaldott, midőn erős hitt nemzete jövőjében szállott sírjára. Semmi sem veszélyesebb egyesekre és nemzetekre egyaránt, mint az elcsüggedés vagy elbizakodottság. Vörösmarty egész

VÖRÖSMARTY UNOKÁJA: BERNRIEDER JÁNOSNÉ SZÉLL ILONA.

élete, egész költészete az elcsüggedés ellen irányul, de irányul egyszersmind a szájas hazafiság és elbizakodottság ellen is. Egyik költeményében így kiált föl:

Szeresd hazádat és ne mondj:
A néma szeretet
Szűz mint a lélek, melynek a
Nyelv még nem véthetett.
Tégy érte mindent, éltedet,
Ha kell, csekélybe vedd,
De a hazát könnyelműen
Kockázra ki ne tedd.

Rendületlen hűség a hazához csüggedés és elbizakodottság nélkül, — ezt hirdeti Vörösmarty élete és költészete. Ez eszme, ez érzés lángja hasza át szívünket, ezzel legméltóbban áldozunk a kegyelet oltárán, születése százados évfordulójának ünnepén.

VÖRÖSMARTY MINT EMBER.

Vörösmartynek nemesak művei hathatnak nemesisítőleg, de magánélete is a feddhetlenség, becsületesség mintája, példája lehet. Műveiben egy sort, élete történetében egy cselekedetet nem találunk, a mely meg ne állná a legszigorúbb erkölcsi felfogás bírálatát. Apró, emberi gyarlóságai bizonyára voltak neki is, de ezeket könnyen elfeledtette az idő, s a megmaradt tulajdonságokból az utókor összeállíthatja a nemes szívű, tiszta életű magyar ember eszményi képét.

Ebből Magyarazható, hogy egész életén át kortársai változatlan bizalma, tisztelete és szeretete övezte. Soha egy hang nem emelkedett ellene, mely egyéni jellemét vádallt volna; ő soha senkit jogos érdekekben, vagy érzésében meg nem sértett. Azokat a férfiakat, a kiket mi mint nemzetünk legjobbjait tisztelünk, Deákot, Kossuthot, Páry Andrást, Wesselényit, Eötvöst, Kemény Zsigmondot, nem annyira költői hírnevének fénye vonzotta hozzá, — hiszen nekik nem volt szükségük rá, hogy az ő nimbuszából kölcsönözzenek dicőségükhöz fény sugarakat, — hanem egyéni szeretetreméltósága, társalgásának kedvesége, zivertem melegsége, férfias jelmeze. És a kisebbek, a kik a költő iránti csodálatból keresték ismeretségét, csakhamar megszerették a költőben az embert is.

Mily szépen jellemzi őt Deák Ferenczcel való barátsága! A politikai érzület közösségén kívül a temperamentum hasonlósága hozta egymáshoz oly közel ezt a két férfit. Az érzés

VÖRÖSMARTY DÉDUNOKÁI: BERNRIEDER FERİ ÉS KATINKA.

mélysége mind a kettőnél nyugodt megfontolással járt együtt, az életmódban az egyszerűséget szerette mind a kettő, személyes hiúság, külön érdekek keresése nem árnyalta be lelkét egyiknek sem. Még mint ifjak barátokztak össze: a *Zalán* költőjének neve akkor már szeretehangzott a hazában, Deákét pedig vármegyéje határain kívül csak kevesen ismerték. Együtt emelkedtek fel a köztisztelet legmagasabb csúcsaira s az idő múlása, a közös eszményekért folytatott küzdelem csak melegebbé, mélyebbé tette barátságukat.

Levelezésükből tűnik ki leginkább a kölcsönös szeretet. Ha Deák távol van Pestről, gyakran fölkeresi leveleivel költő barátját, elmondja apró ügyeit, bajait, szól irodalmi ügyekről is, megbízásokat ad neki könyvek vásárlására, stb. Folyton megismétlődik a panasz, különösen Deák leveleiben, hogy miért ir oly ritkán Vörösmarty, mikor sorait oly vára várják? Pedig Deák maga sem valami buzgó levélíró. «Lustaságomért ne pörölj, — írja egyik levelében. — Szeress gyöngösesgeimmel, s akkor szeretsz igazán. Tűrjed a bivalnak lomhaságát, mert habár lassan, de sokat emel.» Vörösmarty, különösen barátságuk első időszakában bizonyos tartózkodást tanusit: megvárja mindig, a mig feleletet kap leveleire s csak akkor ír újra; meg is korholja érte Deák, hogy hagyjon fel már ezzel a fölösleges «udvariassággal». Gyakran biztosítják egymást szeretetükről. «Hogy szeretsz, annak örülök, — írja 1827-ben Deák — s érte én is szeretlek; sőt szeretnék talán akkor is, ha Te nem szeretnél engem, becsülnék pedig bizonyosan mindaddig, mig gazemberré nem lennél, a mit rólad szinte úgy hiszek, mint magamról.» Öszintén nyilvánítk az élet nagy kérdéseiben nézeteiket egymás elé. Legérdekesebb példája ennek Deák ama levele, melyet lapunk legutóbbi számában talál az olvasó s melyben a szerelem és házasság kérdéséről való nézetét közli barátjával, bepillantást engedve néhány szóval szíve egy elrejtett titkába, egy szerelmi csaldós behegdt sebeire.

A bizalmas barátságot, de egyúttal mindkét férfit nemes mérsékletet is jellemzi a vidám, de túlzásig soha nem menő és sohasem sértő tréfálkozás. Vörösmarty úgy látszik barátja hízársra hajlandó testalkatával szeretett tréfálkozni. Sulyosdy Simonhoz, Kisfaludy Károlyhoz, Sulyosdy Simonhoz, Kisfaludy Károlyhoz ismert ideomus novellája hőséhez hasonlítgatta. «Ideáomat, Sulyosdy Simont elérem nemsokára, csak papunkat lehessen rá be-

szélni, hogy Sulyosdy mesterének személyét viselje mellettem,» — írja válaszul Deák. Más alkalommal meg Vörösmarty Franklin, Washington, vagy Bolívar lelki nagyságához hasonlítja Deák testi nagyságát. Ez pedig elfogadja a tréfát, de kijelenti, hogy «az én testem testnek is kisebb, mint azok lelkeik lelkeknek.» Érdekes ez a rövid sürgető levél Deáktól: «Miért nem írsz? Miért hallgatsz? Már azt sem tudom, hogy élsz-e? Most hallgatásod büntetéséül írok ily keveset s majd ha tovább is hallgatsz, december elején Pesten megverlek. Addig is Isten veled, szeressed igaz barátodat Deák Ferenczet.»

Két ilyen férfúnak barátsága csakis kölcsönös megbecsülésen, egymás egyéniségének tiszteletén alapulhat. És nem is találunk soha egy esetet sem, hogy akármelyikük illetéktelen befolyást akart volna gyakorolni a másikra, vagy hogy rá akarta volna erőszakolni nézetét, meggyőződését. S csak az ilyen barátság marad oly tartós, állandó melegségű, a mely nem szűnik meg az egyiknek halálával sem, hanem átöröklődik a korábban elhalt fél családjára is.

Wesselényi Miklóssal is igen meghitt volt Vörösmarty barátsága. Tudjuk, hogy a költő egy szép allegóriában énekelte meg az «Árvízi hajós» önfeláldozását a pesti árvízkor. Nem az udvaronc költő ünnepli e költeményben az előkelő arisztokratát, — egy nemes sziv lelkesedése szólaltatja meg itt a bámulat hangjait egy fényes telt láttára. Wesselényi pedig a hazafi és a jó barát tiszteletével szól mindig Vörösmartyhoz. Mig Deák Ferenczcel folytatott levelezésében alig említi egyszer is a politikai ügyeket, Wesselényi előtt részletesen kifejti Vörösmarty nézeteit a korabeli politika két legfontosabb kérdéséről, az örökválságról és a népképviselési alkotmányról. Jellemzi azonban szerénységét, hogy szinte mentegetőzik: «Ezek, mint látod, mind nem eredeti eszmék; de ha én valaminek igazságát beláttam, az elfoglatja egész lelkemet.» Igazi férfúra vall ez a nyilatkozat, — egy érdekes adat a költő jellemének ismeretéhez.

Wesselényi különben keresztapja volt Vörösmarty egyik fiának s keresztfia számára egy csikót nevelt zibói méneseiben. Később azonban, a gyermek és a keresztapa is meghalván, Vörösmarty nem fogadta el az özvegy bárónétól ezt az ajándékot. Wesselényihez írt leveleiben tanubizonyoságot tesz Vörösmarty szívének jóságáról, mikor igaz részvétellel beszél Garay

A SZÉKESFEJÉRVÁRI VÖRÖSMARTY-ÜNNEP.

Országos ünnep volt az, mely december elsején Székesfejerváron a Vörösmarty szobránál vége ment. A kormány, a törvényhozás, az irodalom képviselői, megyék, városok megbíztottai, s nagy közönség gyűlt össze, hogy ünnepelje a nemzeti költőt, ki a város közelében született, s tanuló korának egy részét is az ősi koronázó városban töltötte.

A székesfejérvári ünnepek bevezető része november 30-ikán délután *Kápolnás-Nyéken* folyt le, az egyszerű falusi ház előtt, hol Vörösmarty született. A ház előtt gyűltek össze a falu és környék lakosai és a Fejérvárról külön vonattal érkezett vendégek, hogy szemtanúi legyenek a ház falába illesztett tábla leleplezésének, melyet a fejérvári Vörösmarty-kör készítette. Bár kellemetlen esős idő volt, ez a lelkes közönség ünnepi hangulatát meg nem zavarta. *Vértessy József*, a fejérvári Vörösmarty-kör elnökeinek hazafias beszéde mellett avatták föl az emléktáblát.

Székesfejérvárra a vidéki vendégek egy része már november 30-ikán délután megérkezett. A színházban Halmay szintársulata a költő *«Aldozat»* drámáját játszotta. Később ismerkedő estély volt a Vörösmarty-körben. Másnap a város hazai és utcai lobbogódszt öltöttek, s az utcákat is nagy tarkaság élénkítette a komor, borult őszi napon.

A vasútnál reggel a fogadó-bizottság várta az érkezőket: *Zichy Jenő* gróf, a Vörösmarty-kör elnöke, *Vértessy József*, a kör igazgatója, *Füth Pál* báró főispán és *Havranek József* polgármester. A veszprémi vonattal a piarista gimnázium száz növendéke érkezett meg. Kilenc óra után megjött a budapesti vonat, a mely a város illusztris vendégeit hozta. *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Wlassics Gyula*, *Darányi Ignác*, *Plósz Sándor* miniszterek, *Vörösmarty Béla* államtitkár, a költő fia, *Szell Ignác* és *Zsilinszky Mihály* államtitkárok, a képviselőház és főrendiház több tagja, irodalmi, művészi társaságok képviselői és küldöttségek szálltak le a vonatról.

A törvényhozás részéről ott volt *Perczel Dezső*, a képviselőház elnöke, báró *Kemény Kálmán*, a főrendiház alelnöke. A Magyar Tudományos Akadémiát báró *Eötvös Loránd* elnök, *Szilgyi Kálmán* és *Gyulai Pál* titkárok és több tag képviselték. Képvisele volt továbbá: a budapesti és kolozsvári tudomány-egyetem, a Kisfaludy-Társaság, Petőfi-Társaság, a történelmi társulat, az Otthon-kör, a Budapesti újságírók egyesülete, a sárospataki ref. főiskola,

AZ ÜNNEPÉLY A CZISZTERCZIEK RENDEZÉSÉNEK ELŐTT.

Jánosról, a ki akkor súlyos nyomorúságban élt családjával és módokat ajánl fölsegülésére.

Többi barátjával folytatott levelezésében kevesebb adalékot találunk egyéniségének megítéléséhez, mert többnyire a közügyekről szólnak. Annál nemesebben tűnik ki alakja családi levelezésében. Még 1820-ban írt Pestről anyjának egy levelet, melyet mint III. éves bölcselkedő irt alá, — ez az egyetlen levele anyjához, melyet ismerünk. Annál szebben jellemzi fiú szeretőjét. Gyakrabban írta, ugymond, de nincs mindig alkalmatosság, mely elvigye, postán meg azért nem küldi, mert nem akarja költséggel terhelni édes anyját. Szomorúan sohajt föl azután, hogy miért is nem lehet nagy gondjaiban és szükségében segítségére családjának.

Feleségéhez írott leveleiben a legjobb férj és családapa hangját halljuk. Akárhonnan ír is nevének, soha sem mulasztja el aggódva kötni lelkére a gyermekeire való gondot. Keresetlen, egyszerű szavakkal fejezi ki hitvesi szerelmét, azzal a nemes szemérmességgel, mely a magyar embert jellemzi. Ha jól érzi magát valahol utaztában, ha szép vidéket lát, mint Zsibón, neje és gyermekei jutnak eszébe. Mily jó volna, ha szerettei is vele élvezhetnének! Hogy örülne a gyermekek! Legmeghatóbbak azok a levelek, melyeket a szabadságharc után, bujdosásából írt nevének. A hazafi bánata s az apa és férj aggodalma összeolvad bennük; fájdalom nem akadályozza abban, hogy tőle telhetőleg ne gondoskodják szeretteiről; tanácsokat, utasításokat ad nevének a tennivalókra nézve. Az a két levele pedig, melyeket múlt számunkban közöltünk, úgy hat reánk, késői olvasókra, mint egy fájdalmas tragédia. Különösen az, a mely-

ben kis gyermeke haláláról van szó. Nincs benne nagyhangú panasz, kiáltó siralom, néhány egyszerű, keserű szó az egész levél és mégis megindítóbb, mint bármely hangos jajongás. Érezzük, hogy egy nagy szív mély, igaz keserve reszket minden szavában.

AZ EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSE A NYÉKI SZÜLŐHÁZNÁL. Bartos M. fényképe után.

A SZÉKESFEJÉRVÁRI VÖRÖSMARTY-ÜNNEPRŐL.

az erdélyi irodalmi társaság, a szegedi Dugonics-Társaság, a budapesti egyetemi körök, Torontál vármegye, a torontálmezei közművelődési egyesület, az országos iskolaegyesület, Sopron város, Sopron vármegye, Maramaros vármegye, a debreczeni ref. főiskola, a Nemzeti Múzeum, Pécs város, Pozsony város, Zalamegye, Brassómege, s még több megyei törvényhatóság; Szabadka, Nagybecskerek, Kassa, Győr, Kolozsvár, Szombathely, Veszprém, Kaposvár, Baja, Pápa, Nagy-Károly, Komárom, Miskolc (*Lévay József* a költő által), Nyitra, Szegvár városok, stb.

A közönség éljenzve fogadta az érkezteteket, gróf *Zichy Jenő* pedig üdvözlő szavakat mondott s a vendégek bekosizták a városba.

Az emlékünnepe gazdag sorozatának első része a megyeházán tartott *ünnepi közgyűlésen* ment végbe, a hol a költőnek *Vastagh György*-től festett arcképét leplezték le. Ezt a vármegye készítette s most a vármegye rendkívüli közgyűlésre jött össze. Tíz órakor kezdődött itt az ünnep. A városba összegyűlt előkelő közönség mind jelen volt ott, valamint a város és megye képviselői nagy számmal.

Báró *Füth Pál* főispán emelt hangon mondta, hogy Fejérmegyét illeti meg első sorban az a jog, hogy megünnepelje nagy szülöttjének százados évfordulóját. Ezt teszi az egész ország a mai napon.

Utána *Szűts Artur*, a vármegye főjegyzője tartott ünnepi beszédet, mi közben lehullott a lepel Vörösmarty arcképeről.

A közgyűlésről a közönség a *Szent István székesegyházba* vonult, a hol *Károly János* nagyprepost *nagymisé*t mondott.

Az ünneplő sokaság azután a *cziszterczita-rend háza* elé sereglett, az emléktábla leleplezésére. Nemzetiszinü takaróval bevont emelvényről *Vajda Ödön* zirczi apát szölt;

Ez iskola falai közt tanult Vörösmarty! Itt merült el lelke néma borongásba a szent királyok hamvain, a régi magyar dicsőség emlékein! Itt kelt föl előtte *«Fehérvár»* költeményében Szent István, keblére lecsorduló könnyeivel; itt forgott vérbe képzeletében boszus tekintettel az erős fegyverzetű Szent László; itt fedtte törvényes Kálmán a törvénytelen népet, hogy már vedeni sem tudja a hazát! Itt szötte álmait a letűnt nagyság s a jobb kor biztató képeiből; itt próbált igéző hűrt feszíteni a lantra, s velotrázó dalt csalni ki annak idegeiből! Itt pattant ki szívéből a hazaszeretet szikrája s reput dedaluszi szárnyakon a napgolyóhoz, hogy tüzet, sugárt, fényt hozzon le, melyekkel a nemzete szívébe írja föl a magyar hazafi bölcső- és végdialát. Itt tanulta meg e hangot, itt, rejtekében a világnak, mint *erdő mélyén a csalogány*, a nemzete szívébe

ható hangot, melyből *szellők fuvólója s vihar orgonája* lett a haza dicső küzdelmei idején! A régi falk azóta leomlottak; új palota áll hálás régi szállása helyén; a régi emberek szétzóródtak; a

nagy tanítvány mestereinek csontjai szerte porlanak; s a költőkirály földi része visszazájt a földbe, mely *ópól s eltakar*. De dicsősége új fényre derült, lantja igéző zenéjén, mint Orfeusz énekén, új alkotmányok épültek; szilaj érzelmek szelidültek; s szunnyadó szenvedélyek kelték harczra! Új emberek születtek: a régi dicsőség erkölcsével ékes fakkal népesült meg hazánk; melyen beteljesült a legnagyobb magyar jóslata s a költőkirály sejtelmes hite, hogy *eljön még a jobb kor*. E tábla, ez ódon épület legújabb, de legértékesebb kőve necsak a mult hirdetője legyen; de legyen e nemzet nagy ünnepének záloga is; s a hazaszeretet, hazafi-kötelesség intő táblája örökké.

Az emléktábláról, mely a költőnek 1811—16 közt itt töltött iskolai éveit hirdeti, lehullván a lepel, a közönség az ünnep második színhelyére, a színházban sereglett össze a *Vörösmarty-kör irodalmi ünnepére*. A színház csakhamar megtelt előkelő közönséggel. *Szell Kálmán* miniszterelnök a baloldali első páholyban ült, *Vörösmarty Béla* államtitkárral.

A színpad elején jobbról Vörösmarty mellszobra állt, alatta a magyar kormány, a főrendiház és a Nemzeti Kaszinó remek babékoszoruja. A színpad előterében emelvény volt, annál ültek: *Wlassics Gyula* kultuszminiszter, *Zichy Jenő* gróf, *Vértessy József*, *Vass Bertalan* cziszterczita tanár, *Havranek József* polgármester és *Vargha Gyula*, a Kisfaludy-társaság titkárja, mint az ünnepély szereplői.

Gróf *Zichy Jenő*, mint a Vörösmarty-kör elnöke, emlékezetbe hozta a megnyitó-beszédet, hogy e város harmadszor ünnepli most a költőt. Először 1860-ban a niklai Berzenyi- és a füredi Kisfaludy-ünnepről utazókat fogadván a város, akkor merült föl a székesfejérvári szobor és állandó színház eszméje. 1866-ban lep-

Görö Lajos rajza.

VAJDA ÖDÖN ZIRCZI APÁT BESZÉDET MOND AZ EMLÉKTÁBLA LELEPLEZÉSÉNÉL.

ÉRKEZÉS A SZENT ISTVÁN SZÉKESEGYHÁZHÓZ.

Bartos M. fényképe után.

A SZÉKESFEJÉRVÁRI VÖRÖSMARTY-ÜNNEPRŐL.

Oriai Soma festménye Ernst Lajos gyűjteményében.

VÖRÖSMARTY. (Az ötvenes évek elején készített arckép.)

lesték le Vörösmarty szobrát. A mai harmadik ünnepen megköszöni, hogy az ünnep emelésére oly sokan jöttek el az egész országból s kéri, őrizzék a hazafiság tüzét.

Dr. Vass Bertalan ciszterczi-tanár olvasta föl ezután nagy gonddal irt tanulmányát Vörösmartyról, melynek befejezése után percekig tapsolták. Ekkor Vargha Gyula állott föl és elszavalta Vörösmartyhoz irt ódáját, melyet lapunk mult számában közöltünk. A tüzzel-lelekkel elszavalt költemény nagyon tetszett a közönségnek. Dr. Czapary László ciszterczi-tanár tudatta ezután a közönséggel, hogy szerkesztésében egy Vörösmarty-életrajz jelenik meg a napokban, a mely Vass Bertalan tanulmányát, a Vörösmarty Mihály halálára irt nekrológokat, származási tábláját, levelezéseit tartalmazza. Benne lesz a mai ünnep leírása is.

Ezután Wlassics Gyula miniszter állott föl s mondott beszédet:

A magyar kormány is elhozta koszorúját, — így szól — hogy fölemelt lélekkel áldozzon halhatatlan költői géniuszodnak. Ki ne tudná, hogy költészeted csodás ereje a korszakos tett hatalmával nyult be nemzetünk történetébe? Ki ne tudná, hogy a mult dicsőségén keltett lelkesedéssel oltottál új életet, új reményt, új ideákat e nemzetbe? Költészeted a nemzeti cselekedet hatásával buzditotta alapvető munkára az újjászületési korszak nemzedékét, — minden idők nemzedékét pedig az eszményiség örök szépségeivel boldogította. (Eljenzés.) Ragyogóvá, elbájolóvá, fenségesen erőtéljessé tette a nemzet legföltékenyebben őrzött kincsét: nyelvét, — fölemelted, meggazdagítottad a magyar nép egész lelkét. Te a magyar nép egészének jelölted ki a nagy, összetartó célokat, a soha el nem homályosuló eszményeket. A mi csak szép, nemes, fölemelő van a magyar lélekben: az mind kifejezést nyert költészeted ékes-szólásában. De adtál nemzetednek két szótatot is. Egyikkel — *«Zalán futása»* — felráztad az alvó nemzetet; a másikkal — *«Rendületlenül»* —

ébrez tartod a fölébresztett nemzetet. Te áldozol igazán ki nem alvó tüzzel az eszményi hazaszeretet oltárán. Ajkára adtad nemzetednek, míg ez a földön él, nemzeti imádságát. Knyhótól a palotáig a te gondolataiddal, a te szavaiddal száll fölfelé a nemzet imája a hazáért. (Eljenzés.)

ÜNNEPÉLY VÖRÖSMARTY SZOBRÁNÁL.

A SZÉKESFEJÉRVÁRI VÖRÖSMARTY-ÜNNEPRŐL.

A miniszter beszédét megint költemény követte. Várad Antal, sűrű eljenzéstől megszakítva, elszavalta *«Apotheozis»* című alkalmi művét. Végezetül Havranek József polgármester mondott hosszabb szép beszédet, dicsőítvén vele vármegyéje nagy fiát, Vörösmartyt.

Most hirtelen fölhangzott a szinfalak mögött a *«Szózat»* erőteljes dallama. Az egész közönség felállott helyéről és együtt énekelt a színházi kórossal. A helyőrségi páholyban is fölállottak a főrangú tisztek — közösök és honvédek — és megrázták a hazafias jeletet.

Vörösmarty szobrához zárandokolt innen az ünneplő sokaság. A szobor talapzatát koszoruk özőne lepte el.

A szobornál Eötvös Loránd báró, a Magyar Tud. Akadémia elnöke mondott ünnepi beszédet, a mely így szól:

Nincsen testület e hazában, mely büszkébb öntudattal mondhatná Vörösmarty Mihályt a magáénak, és nincs is testület, mely nagyobb hálával tartoznék emlékének, mint az Akadémia, hiszen a mikor alapítottát, a legfontosabb feladata a magyar nyelv művelése lett. Vörösmarty volt az, a ki egyszerre szebben, csengőbbben és hatalmasabban szólaltatta meg ezt a nyelvet, mint előtte s talán utána senki más. Ide hoztuk mi el ezt a koszorút, melyet kegyeletünk jeléül öröközöl babérlevelekből neki kötöttünk. Hozza ide mind az, ki emlékének áldozni akar. Fogunk mi még szobrot emelni neki másutt is, nagyobbat, hiszen gazdagabbak lettünk, talán szebbet is, hiszen a művészetekben haladtunk, de azért minden időkben mégis csak ez a tér lesz a Vörösmarty kultuszának legszentebb búcsújáró helye, nem csak azért, mert a szobor, mely ékesíti, legközelebb áll hozzá térben és időben, hanem azért is, mert azt egy már-már kiháló nagy nemzedék, az ő nemzedéke emelte, melynek ajkán a leleplezőskor a Szózat még a legszebb szónál is többit, hazafias szent fogadalmat jelentett, mely erőt is adott neki, hogy küzdjön s végre győzzön. Méltóbb helyen nem tehetjük le a koszorunkat. (Eljenzés.)

Bövid beszédet mondott ezután még: Mihályi Péter, az Egyetemi-kör elnöke és Vindisch Géza, a Fejérmegyei kör elnöke.

Délután a *«Magyar király»* fogadóban négyszáz terítékes lakomával vendégelte meg a

város a közönséget. Csak két felköszöntő volt. Az elsőt Széll Kálmán mondta nagy hatás mellett. Beszéde a következő:

Igen tisztelt uraim! Ne essék itt ma szó másról, mint azokról az érzelmekről, a melyeket bennünk a mai ünnep jelentősége fölkelte és a melyek, hitem szerint, egyedül méltók ahhoz a kegyelethez, a melylyel mi ma ezt az ünnepet megüljük. (Halljuk! Halljuk!) Hosszú, nehéz álomból, melyben talán nagy és dicső múltja ádáz küzdelmeit akarta kipihenni, kezdett felocsúdni a nemzet. Egy szebb jövő hajnalának derengése érintette homlokunkon az ébredőt. Ennek a hajnalhasadásnak a tüzét azoknak a nagy szellemeknek lánglelke gyújtotta meg, a kiket a nemzet számára jó sorsa küldött. (Tetszés.) Megszólaltott Vörösmarty lantja, a nemzeti géniusz e leghatalmasabb megnyilatkozása. Nem szelid dallamot zengett a lant; riadó volt az, riadó, a melynél szebb, lelkesítőbb híron még nem rezgett soha, a melynél erősebb hang nemzethez nem szólt, mert nem kisebbit, mint a nemzetet magát hívta a haza szolgálatába. (Tetszés.) Fölrázta a nemzet lelkét, fölébresztette a nemzetben a legegyszerűbbre és mégis legnagyobbra: szeretni a hazát és szeretni mindenkét föltt a szív melegevel és a hazának élni a tett erejével. (Élénk tetszés és eljenzés.) Megtanította a nemzetet, mily kincsegei bir nyelvében, mi csodás e nyelv ereje, teljessége, tartalma, mint az ércz, mi lágyság formái, mi varázslatosak szólalmai és mily zene és báj lakozik benne. (Élénk tetszés és eljenzés.) A nemzet álmétkodva látta és gyönyörrel hallgatta és megfogadta, hogy hű lesz nyelvéhez örökké és jobban fogja ezután szeretni, mint eddig szerette (Élénk tetszés.)

És a hazaszeretet nagy dalnok a haza mellé állította válhatatlan kapcsolatban a királyt (a jelenlevők fölállnak), a kinek fölkezt személyét — a legelső magyar embert — (Élénk eljenzés) bevitte, mint előtte senki, a nép szívébe. (Élénk eljenzés.) A hazaszeretetet és a királyhoz való törhetetlen hűség érzését nemzeti közérzülétté forrasztotta össze: hogy a hazaszeretet erősítse a királyhoz való hűség érzését és a királyhoz való hűség érzése erőt

Klökner József fényképe után.

VÖRÖSMARTY SZOBRA A KOSZORÚKKAL, AZ ÜNNEPÉLY UTÁN.

merítsen a hazaszeretet kiapadhatatlan forrásából. (Élénk tetszés.) A hazaszeretetet és a királyhoz való hűséget koszorúba fonta s e koszorút, hogy körülvegye a koronát, annak legszebb díszül, legcsillogóbb ékességül, rátette a király áldott fejére. (Élénk tetszés és eljenzés.)

Megtanította a nemzetet, hogy hazáért és királyért egygyanazon fohásszal imádkozzék. (Élénk tetszés.) És e fohász a költő látnoki ihletével szállt az ég felé:

Isten segíts, királyok Istene!
Emeld föl hozzád a király szívet!
Értelme légyen, mint napod szeme,
Hogy végiglassa roppant helyzetét,
Hogy a ki fényben, milliók fölött van,
Legyen dicső erényben, hatalomban!

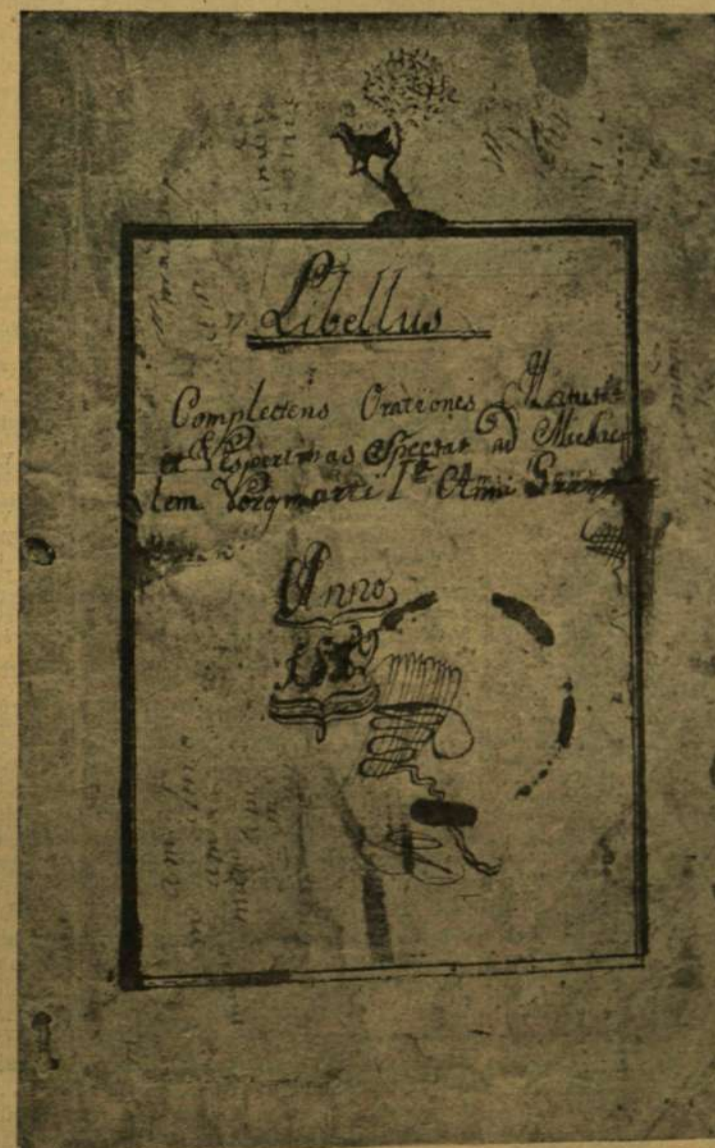
(Hosszas, szünni nem akaró élénk tetszés és eljenzés.)

Így lön! Beteljesedett. A költő fohászában kérte, látnoki erejével érezte: a Gondviselés megadta. (Élénk, hosszas tetszés és eljenzés.)

A mi dicsőséges nagy királyunk, a ki népe boldogságán leli örömét: áldása nemzetének. A magyar nemzet törhetetlen, odaadó hűsége védje és oltalmazza a királyt, a kiért minden honfi karja készen áll; (Élénk eljenzés.) elévülhetetlen örök hálája koronazza szent fejét; hogy a boldog haza lásson boldog királyt. (Lelkes eljenzés.) Népe szeretetével az Ég minden áldása szálljon reá! Éljen a király! (Hosszas, szünni nem akaró élénk eljenzés.)

A miniszterelnök beszéde után a házigazda Havranek János polgármester szólalt föl, azt kívánván, hogy Vörösmarty lelke és szelleme töltse el a nemzetet.

Késő délután ért véget a lakoma, a mely alatt

VÖRÖSMARTY IMÁDÁGOS KÖNYVECSKÉJÉNEK CÍMLAPJA 1819-BŐL.

«ZALÁN FUTÁSA» ELSŐ KIADÁSÁNAK CÍMLAPJA 1825-BŐL.

üdvözlő táviratot küldöttek: Zichy Nándor gróf, Széchenyi Gyula gróf és Szogyény-Marich László nagykövet Berlinből.

Mielőtt a közönség eloszlott volna, Szenczy Győző, a székesfehérvári ciszterciata gimnázium igazgatója rákezdett a Szózatra. Mindenki fölállt s négyszázán énekelték. Hazádnak rendületlenül...

Ezalatt az utcán fátylások jelentek meg, a déliavasúti főműhely munkásai, a kik rövid ideig megálltak élnézni, aztán elmentek Vörösmarty szobrához. A szobornál Orbán Ferencz munkás mondott beszédet. Az egyszerű munkást megtapsolta a közönség.

Este az egész város, még a legrejtettebb utca is ki volt világítva.

Hét órakor díszelőadás volt a városi színházban, a melyet egészen megtöltött a közönség. A miniszterek és a vidéki közönség egy része az esti gyorsvonattal utaztak el, a vendégek zöme azonban éjjel féltizenegykor.

szakállt viselt. Vörösmartyknak Orlai Petrich-féle arcképe élethű; de alig hiszem, hogy természet után volna festve; bizonyosat azonban nem mondhatok róla, mert abban az időben, a mikor ez készült, Vörösmarty is nagy beteg volt, Orlai is, és saját magam is.

Szívesen üdvözöl
Bpest, 1900 Decz. 6.

igaz barátod,
Jókai Mór.

A „ZALÁN FUTÁSA”-NAK ELSŐ KIADÁSA.

A „Zalán futása» volt Vörösmartyknak első önálló kiadásban megjelent műve.

A nagy epikai költemény 1825-ben jelent meg Pesten, Petrózai Trattner Mátýásnál, egy 245 lapra terjedő nyolczadret kötetben. Czim-lappján egy tartalmára utaló acélmetszetű díszítmény van: hat hűros lanton fegyverek, pajzsok, páncezél, sisakok. Pálmaág, tölgyfalomb, rózsafűzér ékesítik a hadiszereket.

Zsigmond, a N. M. U. M. Kamaránál Conceptualis Practicans. — Karácsonyi Emanuel, Tábla Bíró. — Karácsonyi Mihály, Kir. Tábla hités Jegyzője. — Kárász (Horgos) Benjamin, Csongrád Vgyei Fő Bíró. — Kis Ádám, Csepel Ref. Lélek Pásztor, Komárom Vgyében. — Kis Károly, Báró Mátyás Granátos Hadnagya. — Kisfaludy (Kisfaludi) Károly, Szala Vgye Tábla Bírája. 5. p. Kistvári Gábor, Csongrád Vgyei Al-Jegyző. — Kivényi János, Nádudvari Káplány. — Kolostyár Pál, több Vgyék Tábla Bírája, és Mos Vasonkői Gróf Zichy János jószágának, és jussának meghatalmazott Igazgatója. — Kondé (Pókatelek) József Benedek, Királyi Udvarnok, és több Vgyék Tábla Bírája. — Kulcsár István, Hazai Tudósítások Kiadója. 4. péld. — Lassu István. — Luka (Lukanényei) Sándor, Honth Vgyei Szolga Bíró. — 's több Vgyék Tábla Bírája. — Möricz Mihály, Kuczura Márkoltán (Vad-hunyadi) Julián, Özgveg Csermelházi Csernel Dánielné Asszony. — Mericzay Antal, Szent Széki Jegyző, Cameralis Helység Jegyzője Bácsban. — Mühr Antal, Hités Ügyvéd. — Náray Pál. — Oszterhyber József, Szala Vgyei Tábla Bíró. — Pálty János, hités Ügyvéd Vas Vgyében. — Paziázi Mihály, Kir. Tábla hités Jegyzője. — Báró Perényi Mária Kisasszony. — Báró Perényi Menyhárd. — Percei (Bonyhádi) Sándor, több Vgyék Tábla Bírája. 10. p. — Rad (Szent Mártoni) Carolina Kisasszony Vas Vgyében. — Sallay Imre, Kir. Tábla hités Jegyzője. — Ságly József, Fehér Vgye Cancellariájának Igazgatója. — Sárkány Iliotephonsz, Sz. Benedek Szerzetből Aldozó Pap. — Stettner György, hités Ügyvéd. 5. péld. — Szalai József, a Pozsonyi Seminarium Al-Igazgatója. — Szalai Antal, Ertényi Káplány. — Szelestey (Felső, 's Alsó Szelestei) Sándor, Vas Vgyei Szolga bíró. — Szentpétery (Szentpéteri) István, Fehér Vgyei Tábla Bíró. — Gróf Szécsen (Temesri)

FÁTYLÁKOK A SZOBORNÁL AZ ÜNNEPELY ESTÉJÉN.

Goró Lajos rajza.

VÖRÖSMARTY EGY KIADATLAN ARCKÉPE.

Vörösmartyról a Barabás által készített festményeken és rajzokon kívül a költő életében még csak egy másik régi festők, Orlai készített arcképet, mely most Ernst Lajos gyűjteményében van. Ez eddig kiadatlan képet is bemutatjuk ez alkalommal, Jókai következő levelével:

Nagy Miklósnak.

Kedves barátom!

Vörösmartyknak Orlai Petrich Soma által megfestett arcképe szürke olajfestésben híven talált képmása a dicsőült költőfejedeleme. A hogy én völegénykori ábrázatját láttam, az volt az igazi ősmagyar típus, formában, arczsinben és viseletben. Kórszakálla volt, mint minden magyarnak, az állon és az ajk alatt simára kiborotváva, s az arczot koszorú alakban körítve. Ilyenek a Barabás által festett és rajzolt arcképei mind. Teljes szakállt a harminezas években csak két ember viselt Magyarországon: a Madarász testvérek, László és József, kik e rendkívüliségükkel nagyon is feltűntek a fehérmegyei quartalis gyűléseken. Kossuth Lajos, Wesselényi Miklós mind kör-

A kötet végén, akkori s irodalmunkban később is jó sokáig divott szokás szerint ki van nyomtatva az előfizetők névsora. Közéletünk s irodalmunk számos jelesének nevét találjuk ebben a jegyzékben, melyet itt közlünk:

Előfizetők.

Ajkay János, nyugalomra lépett, Cs. K. Huszár Fő Hadnagy és Vas Vgyei Tábla Bíró. — Balogh (Balogh) Imre, Honth Vgyei Tisztai Fő Ügyész I. Velin. — Gróf Battyány Elenora Kisasszony. — Berzevics Emilia, hités Ügyvéd. — Borsiczky (Felső Dríthomal) István, Trencsén Vgyei első Al-Ispány. — Baros (Bellusi) Károly, Honth Vgyei Tisztai Al-Jegyző. — Bregovics Pál, Tamási Plebános, és Simon-tornyai Kerület Esperestje. — Gróf Cziráky (Czirák) és Dienesfal Antal, Kir. Fő Tárnok Mester. — Czeuczor Gergely Benedectina Grófné. — Csafalvy (Csafalvi) József, Esztergom Vgyei Tábla Bíró. — Caiffary Vincze, hités Ügyvéd. — Deák Ferencz, hités Ügyvéd Szala Vgyében. — Gróf Dessewffy (Csernek, és Tarkovi) József. — Egegnberger József, Pesti Könyvtáros. 2. péld. — Egyed Antal, Paksi Plebános, és Al-Esperest. — Eötvös Pál, a N. M. U. M. Kamará Titoknok. — Fábian Gábor hités Ügyvéd. — Fáy (Fáy) András, Pest Vgyei Tábla Bíró. — Jánosy János, Szakcsi Plebános. — Ferenczy János, Cameralis Ügyvéd Andon. — Gispárk Kazimir, Püspöki Titoknok és több Vgyék Tábla Bírája. — Gliczy (Assa, s Ablanczkúri, és Gliczi) Ignác, Bábolnai Királyi Uradalom Ügyésze Komárom Vmgyében. — Guzmics Izidor, Professor Pannonhalmán. — Gyurcsányi (Moisfalvi) István, Bars Vgyei Tábla Bíró. — Hadj Imre, Szeged Város Tanácsosa. — Havas József, Sz. K. Pest Városánál Tisztai Al-Ugyész. — Heredia Ferencz, hités Ügyvéd. — Holovits Boldizsár, Törvénytanuló. — Horváth István, Fehér Vármegyei Ekeudt. — Hubert József, Világosi Plebános. — Huskó Simon, Aldozó Pap. — Jablanczy Sándor Pozsony Vármegyei tisztai Al-Ugyész. — Jakab György, Tábla Bíró. — Juranics László, Pécsi Kanonok, Ertényi Plebános, és Esperest, több Vgyék Tábla Bírája. — Kautz

miklós, N. M. K. H. Tanács Tagja, 's Pozsega Vgye Fő Ispánja. — Szilágyi György. — Szombathely Antal, Uradalmi Ügyész. — Szogyény (Magyar Szogyény) Gábor, hités Ügyvéd. — Takács (Dunkai) Péter, hités Ügyvéd Vas Vgyében. — Tar István, I. Velin. — Thaly Lajos, Komárom Vgyei Fő Biztos. — Thier József, Váci Püspöki Uradalom Alapri Számtartója. — Tóth (Tóthfalvy) Károly, Vas Vgyei Tisztai Al-Ugyész. — Tökölly (Keveremes) György, több Vgyék Tábla Bírája. — Tretter György, Pest Város' tisztai Al-Ugyész. — Vidos (Kolthai) József, Vas Vgyei Al-Jegyző. — Viktories Mihály, hités Ügyvéd. — Virág Mihály, Pesti revendék Pap. — Vörösmarty Ferencz, hités Ügyvéd. — Zorkóczy (Zorkoczi) László, Bars Vgyei Tábla Bíró.

VÖRÖSMARTY GYERMEKKORI IMÁDSÁGAI.

Vörösmarty Mihályknak, nagy költőnek gyermekkori latin nyelvű kéziratok füzete jutott kezebe. A két papírosba fűzött, mindössze négy oldalra terjedő füzetke reggeli és esti imádságait írta a költő, akkor még az első grammatikai osztály tanulója a székesfehérvári gimnáziumban. Mutatja ezt már a füzet címe is: 'Libellus, completens orationes matutinet vesperinas. Speciat ad Michaelen Vörösmarty I^o Anni grammaticae.' (Reggeli és esti imádságokat magában foglaló könyvecske. Vörösmarty Mihály első évi grammaticusé.) E felírás alá nagyobb betűkkel van írva az évszám: Anno 1812. A cimlap tetején gyermeki tollal egy fa van rajzolva, melynek egyik kinyúló ágán madár ül. A füzetke gondosan, tisztán van írva, jelűl a kis diák szorgalmának és rendszeretetének. A kegyeltes kezektől máig megőrzött kis füzet cimlapját facsimil másolatban közöljük.

VÖRÖSMARTY CSALÁDJÁ ÉS UTÓDAL.

A holt nagyok megünneplése nem csupán a népek hiúsága és dicsőkedése, nemes érzések is vegyülnek abba s mindig bizonyos megnyugtató kelt a szivekben, mert egy fizetési terminus az, a mikor a nemzet adósságot egyenlít ki.

Adósságot a halottnak! A föltevés tehát hallgatagon az, hogy az illető tud erről, hogy az égből látja. Ámbár iszen Vörösmarty Mihály csak a sírjából nézhetne ki, — mert róla el lehet hinni, hogy az ég kedvéért sem hagyta ott az anyaföldet: 'melyen apánk vére folyt' s melyben pihen.

A lezajlott ünnepélyek méltók voltak Vörösmarty érdemeihez. A nemzet megtette kötelezettségét a költő iránt.

De még ez nem elég. Úgy tetszik, mintha erre a százéves évfordulóra maga a Gondviselés is készült volna. Mintha azt mondta volna magában: Ennek a nemesen érző embernek, a ki élt-halt hazájáért, családjáért, én is tartozom; szelleme kincseit a haza dicsőíti, én a családja virágzásával jutalmazom.

S ebben a századik esztendőben, mikor az egész ország Vörösmarty szellemével telik meg, — ha az isteni titkos erők engedik, — bizonyára itt kell lennie köztünk az ő túlvilági énjének is. És még a mennyországot is hatványra emeli neki az a pillanat, ha szétnéz szeretete közt, ha látja törzsének folytatását.

Az Arany János százszentendős jubileumán már senki sem lesz a földön az ővéből, Petőfi érekszobrát sem látta az övéi közül senki, — Vörösmarty kivétel ebben az ő nagy társai közt.

Leánya, Vörösmarty Ilona, Széll Kálmáné a legkiválóbb, legelőkelőbb magyar hölgyek egyike; fia, Vörösmarty Béla államtitkári székben ül abban a magyar miniszteriumban, melyet legkedvesebb barátja, Dedk Ferencz, az 'ötvenkét vármegye táblabírája' töltött be; veje, Széll Kálmán, az ország vezére, a 'legelső magyar ember' legelső tanácsosa. A mit ő szavakban dalolt s álmodott, a miért buzgó imádság epedezett százazrek ajkán, azt veje valóságos varázsolhatja hatalmas államférfiúi talentumával.

De ha a túlvilági lényekben nincs büszke érzés, ha nincs a földi pályák csillogását méregető szemük, ha csak szeretet van bennök és emlékezés, — mily édes érzése lehet, — hogy az idő azt játszsza ő előtte hódolattal, mintha ellátogatásával megállott volna. Két kis gyereket hagyott itt, és itt találja picinyeknek, mosolygóknak, pajkosoknak. Csak hogy most Ferinek hívják a Bélát és Katinkának az Ilonkát.

Mert hát igaz, hogy ez már másik tavasz, sőt harmadik. De mindegy, mert a bimbók ugyanarról a fáról valók.

Lapunk múlt évben közölte Széll Kálmán miniszterelnök arcképe, a mostani arckép régebbi időből való, körülbelül pénzügyministersége idejéből, vagy még előbbi évekből.

Széll Kálmáné Vörösmarty Ilona úrnő Ilona leányát tartja ölelben, a ki azóta a Dunán túl egyik legszebb úri menyecskeje lett. A két bájos gyermek, a kik képünkön, úgy látszik, a rátóti parkban bámolnak bele a Camera obscurába, mely le fogja őket pingálni: Bernrieder Feri és Katicza az ő gyermekei, a költőnek pedig dédunokái.

A kis Bernrieder Ferinek már van múltja. Múlt januárius elején, mikor a parlament számos tagja megjelent a szokásos újvi üdvöz-

letekre a miniszterelnöki palotában zimankós téli reggelen s mikor a nagypapa elkezdett a sok zuzmarás szakállú bácsiknak beszélni, egyszerre lassan, óvatosan megnyitott egy szárnyas ajtó a belső terem felől s egy szép kis ficska osont be, és hallgatta, nagy komolysággal hallgatta a nagypapát.

Olyan kedves, elbájoló jelenség volt. A téli napfény egy percz alatt átugrott a másik ablakra. Mintha mondaná: 'Nem érdemes ezekre a vénkopasz fejekre sütni' s az egész beszéd alatt a gyermeke nevetett, annak a szöke fejcsékéjén szaladgált.

TÉLI KIÁLLÍTÁS A MÜCSARNOKBAN.

A Múcsarnokot a kiállító magyar művészek talán még sohasem keresték föl oly nagy számmal, mint a most megnyitott téli kiállítás alkalmából. Ezertizenegy különböző kiállítási tárgy érkezett be, s ebből a nagy számból heted-félszáz festmény, szobormű és épületerv maradt meg, bár a jury tagjai nagy szigorral jártak el kritikájukban. A művészek eleget, talán keltetőnél is többet zúgolódtak; de a közönségnek megvan az a haszna, hogy válogatott dolgokban gyönyörködhetik s jó ízlésűek nem bocsátják erőltetn szárnypróbálgatások.

Ez a téli tárlat nem csak változatos, de tagadhatatlanul értékes is. A magyar művészet izmosodásáról s egyúttal jelentékeny magyarosodásáról tesz tanúságot. Művészeink érezni kezdik, hogy igazi, mélyebb hatásokra csak akkor számíthatnak, ha magyar szív és magyar lélek sugárzik elő műveikből.

A magasabb stílus művészet: a vallásos és történelmi festészet ezúttal sincs ugyan olyan arányokban képviselve, mint azt sokan óhajtották; de ennek a fogyatkozásnak oka nagy részben az idők szellemében keresendő. A mai kor erősen realiztikus törekvéssel nem igen alkalmas arra, hogy az eszmény kultuszát emelje, s a művészetet magasabb stílus művek alkotására sarkalja. Minek ölnék az idejüket ilyen munkák tervezésével, mikor ezeknek manapság nemcsak nálunk, de máshol sem igen találkozik pártoló közönsége.

Basch Gyula azonban nagyobb méretekben tartott képéhez a bibliai történetekből vesz tárgyat. Képen az Údvizítőt látjuk, a mint halottából föltámaszta Jairus leányát. Előterben nemesen egyszerű magatartásra a Megváltó áll, körülötte a csodát által meghatott nézők, kik álmélkodva függesztik szemüket a koporsóból kiemelkedő fiatal leányra. Gondos rajz, szabatos csoportosítás a festmény jellemző tulajdonságai.

A magyar nép életéből veszi tárgyát Bruck Lajos, ki a mezőről hazafelé induló paraszt leányt festett igen tetszősen.

Tiry Gyula érdekes genreképeket állított ki, de van tőle jól festett arckép is: Geyer Stefi fiatal hegedűművész bájós hasonmása.

A tájképfestők közül ezúttal is báró Mednyánszky László tűnik ki legjobban merengésre indító, misztikus hangulataival. Ez a művésze bármit fessen is, mindig közel tud férközni szívünkhez, mert maga is mélyen átéri azt, a mit váznára vet. Az Ősz, lombjaikat vesztő sugár fáival, ezúttal is mély meghatottság termete, s bizonyára melancholikus hangulatokat fog kelteni a tárlat látogatóiban.

Mihalik Dániel azok közé a fiatal festők közé tartozik, kik szintén nagy szeretettel csüggenek a természet s élesen megfigyelik annak tüne-nyeit. Képei az igazság erejével és közvetlenségével hatnak ránk. Kiállított művei közül bemutatunk egyet.

A tárlat többi képeiről közelebb szólunk, mert egy rövid szemle nem elegendő arra, hogy ezt a szép és gazdag kiállítást egy lélegzetre minden részletében bemutathassuk.

EGY SZABADSÁGHŐS SZOBRA.

A Múcsarnok téli tárlatának szobrászati osztályán ott van Köllő Miklós utolsó műve, Zeyk Domokos síremléke is.

Köllő Miklós székegy ember volt s az ő székegy szívében ott csengtek szülőföldjének költői legendái, a melyek körülfontják Zeyk Domokosnak alakját. A szabadságharcnak egyik legvitézebb katonája, a katonai vitézségnek egyik legragyogóbb hőse, a magyar nemzet szabadságának és önértetének egyik vértanúja volt Zeyk Domokos. A híres és előkelő Zeyk-nemzettségnek ez a sarjadéka boldog családi életet élt a szabadságharc küszöbén. 1848 őszén, mikor a haza veszedelme tetőpontjára hágott, Zeyk Domokos is a harcztérre sietett, a hol Bem parancs-örtszije lett. És a ki tudni akarja, milyen volt a külseje ennek a hősnak, nézzzen a fiára, Zeyk Gábor országgyűlési képviselőre. Hatalmas termetű, erős, csontos férfiú volt, fiatal is még egy fél fejjel magasabb. Roppant testsulya alatt minden útközben megnyomorodott egy-egy paripa.

A táborba szállás első pillanatától fogva haláláig a magyar vitézek csodatetteit végezte Erdély harczterein. Ez a tragikus halál a fejrégyszáza síkságon érte utól, ugyanott, a hol Petőfi is elvérzett. A segesvári ütközet estéjén történt tíz óra tájban. Bem kiküldte Zeyk Domokost, lovagoljon előre s nézze meg, a közeli be- rekben miért hallgatott el az ágytűzelés? Zeyk sarkantyúba kapja lovát s iramodik előre. Egy

Mednyánszky László báró: Ősz.

Mihály Dániel: Tájkép.

Basch Gyula: Jairus leánya.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

magaslaton hat kozák rohanja meg. Zeyk halált oszt. Megöli ellenfeleinek egy részét s visszaveri a többi. Ekkor háromszor annyit kozák rohan feleje. Körülveszik s parancsnokuk éppen szólni kezd hozzá. De ekkor Zeyk Domokos látván, hogy nincs számára menekvés, megragadja pistolyát s véget vet életének saját kezével. Semmi áron nem akart rabban lenni.

Zeyk Domokos emléke túlélte tragikus halálát. Nevét himes szárnyaira vette a népdal és a legenda. Jókai Mór *Kezi Domokos* néven örökíti meg a magyar katoná halálmegegyését ezt a hőroszt egyik örökség novellájában. Legutóbb Hentaller Lajos írt róla érdekes tárczát.

A fejéregyházi síkon még mindig jeltelenül áll a Zeyk Domokos sírja. Kőllő Miklós megalotta az emlékművet s úgy illenék, hogy a jövő év július 31-én, Zeyk Domokos hősi halálának évfordulóján már ott álljon a szobor azon a harczmezőn, a hol hősi lelkét kihellette.

Hogy ez megtörténhessen, a hősei iránt hálás kegyeletet érző magyar közönség némi áldozatkészségére van szükség.

Mintegy 2000 koronányi összeg hiányzik még a szobormű felállításának költségeihez. Azt hisszük, hogy csak ennyit kellett elmondanunk, a többi bátran rábizhatjuk a magyar társadalom kegyeletére és hazafiás lelkiismeretére. A ki áldozni akar erre a szép célra, küldje adományait *Somogyi Albert* földbirtokos úrnak, a szoborbizottság elnökéhez, *Héjjasfalvár*ra, Nagy-Küküllőmegyébe.

VÖRÖSMARTY-ÜNNEPÉLYEK.

A nagy költő iránti kegyeletének adott a nemzet december elsején országsszerte megható kifejezést. Székesfejerváron kívül a fővárosban, a vidéken mindenfelé ünnepély ünnepélyt ért, melyek tanúbizonyságai annak: mily hatással volt és van az egész nemzetre Vörösmarty költsézte, de bizonyítják azt is, hogy a magyar nemzet nagyjai iránt mindig hálás s teljes erejéből méltányolja az igaz érdemeket.

Vegyük sorra röviden ezen ünneplések kiválóbbait:

A *Nemzeti Színház*, mely 1837-ben Vörösmarty

alkalmi költői művel, *Árpád* ébredésével nyílt meg, a költőt november 30-án ünnepelte. A nézőtér megtelt díszes közönséggel, a társadalom előkelőségeivel. Az előadás megjelent az akkor éppen Budapesten időzött gróf Goluchovszky közös külügyminiszter is. *Vörösmarty Mihály* leánya Széll Kálmán miniszterelnök neje és *Vörösmarty Béla* államtitkár a baloldali első földszinti páholyból nézte végig az előadást Keglevich István gróf intendáns társaságában. Az előadást *Sárosi* karmester hangulatos zenéje kezdte, melyben a *«Szózat»* is előfordul. Aztán a színpadon *Somló Sándor* jelent meg s elszavalta a saját költői lendületű prólogját. Az utolsó versorok elhangzása után a háttérben Vörösmarty mellszobra lett látható, a színház összes művészeitől körülvéve. Ekkor megzendült a *«Szózat»*, melyet a közönség álva hallgatott végig. Somló ekkor letette a költő szobra elé a *Nemzeti Színház* koszorúját és a művésznők, művészek egyenként léptek a szobor elé, hogy virágokkal borítsák el talpazatát. A lelkes tapsra ötször emelkedett fel a szép jelenet után a függöny. A zenekar most eljátszotta a *«Főti dalt»*, az a költő történeti drámájának *«Czillei és a Hunyadiak»* egy erőteljes részét adták elő a 3-ik felvonásból. A következő jelenet; a *«Szép Ilonka»* költemény nagyon elmésen és hatásosan volt jelenetve. *Márkus* Emilia, mint úri nő, szalonjában ülve olvasgat, de egyik könyv sem szórakoztatja; más és más könyvet vesz elő, mígnem Vörösmarty kötete akad kezébe s kezdi olvasni halk hangon *«Szép Ilonkát»*, a háttérben pedig fölünk az, a mit olvas, néma-képben. *Demjén* Rózsa, mint Ilonka, kergeti a lepkeket, *Beregi* (Mátyás) kergeti a leányt, az ősz *Peterdi* (Hetényi személyesítette) iszik a király egézségére, és kifejező zene *Erney* Józseftől kíséri a szavalatot. Az előadást *«Csongor és Tünde»* 3-ik felvonása zárta be. A közönség hosszan tapsolta az ünnepest mindenik számát.

Az *Operaszínház* december első napjának estjén tartott ünnepet *Erkel* Ferencz ünnepi nyitányának és *«Bánk bán»* jának előadásával. A színházat megtöltő közönség nagy figyelemmel hallgatta *Erkelnek* a *«Szózat»* dallamának felhasználásával írt nyitányát. *«Bánk bán»* előadása is ünnepi hangulatban folyt le. *Erkel* ez operáját a Vörösmarty versére készült *«Bordal»* fűzi a nagy költő emlékéhez. *Bianchi* Bianka, *Diósné*, *Broulik*, *Ney* Dávid, *Szendrői*, *Beek* énekeltek a főbb szerepeket.

A *Vigszínház* december elsején délelőtt ülte Vörösmarty ünnepét. A tanuló ifjúságnak szóló kiváltkép az ünnep. Fialat leányok, gyermekfajak töltötték meg a nézőtérrel a szülők kíséretében.

A Rákóczi-induló elhangzása után feltároló színpadon is ott állt sűrű sorban 600 tanuló gyerek, kis és nagy diák. Csak egy kis tér maradt üresen közepén, onnan szavalta *Gál* Gyula, a színház művésze a *«Himnusz»*. Utána *Eötvös* Károlynak kellett volna felolvasni, de beteg lett s helyette dr. *Ince* Henrik vállalkozott a költő méltatására. Erre az iskolás gyermekek ajkairól felhangzott a *«Főti dal»*, zenekísérettel. Oyan nagy volt a hatás, hogy ismételni kellett a dalt. *Csillag* Teréz hatással szavalta el *Ábrányi* Emil alkalmi költeményét: *«Hazádnak rendületlenül»*. Utána *Jászai* Mari jelent meg fehér antik öltözetben, s a háttérben, a gyermekek csoportja mögött állt föl emelvényre, és a *«Szózatot»* szavalta megrázó erővel. Az előadás jövedelméből 1054 korona jutott a Vörösmarty-szoborra.

A *Népszínházban* december elsején a *«Hunyadi László»* opera nyitányának eljátszása után *Szirmai* Imre szavalta el *Kozma* Andor *«Vörösmarty»* című lelkes hangú költeményét. *P. Lukács* Juliska adta elő most a *«Szép Ilonka»*-t, zenekísérettel, miatt a háttérben a költemény egy jeleneti plasztikus élőképben tüntek föl. Végül a *«Szózatot»* énekelte a színház összes személyzete. Rendes előadásul aztán *Gerő* Károly *«Asszonyháború»* című bohózatát játszották.

A *Magyar Színházban* a személyzet énekelte a *Himnusz*t, *Szilágyi* Vilmos főrendező elszavalta *«A vén cigányt»*, *Bátori* Gizella pedig a megzenésített *«Szép Ilonkát»*, *Majd Furedi* Béla, a színház tagja *«Vörösmarty emlékezése»* címmel alkalmi költeményt adott elő. Végül a teljes személyzet énekelte a *Szózatot*. A Vörösmarty-ünnep után megtartották a rendes előadást: *«A mikádó»* operettet. (Bizony úgy a *Népszínház*, mint a *Magyar Színház* ez alkalomra rendes előadásul is más darabot választhatott volna, mint az *«Asszonyháború»* és *«A mikádó»*.)

A *Magyar Tud. Akadémia* december 3-iki heti ülését szentelte Vörösmarty-nak. A terem minden részében megtelt. *Báró Eötvös* Loránd elnök előszó:

«Volt idő, nem is olyan régen, a mikor ritka volt az ünnep e hazában. Még ez a kevés is szomorú. Vörösmarty első emlékünnep 1858-ban, a Kazinczy-ünnep 59-ben, a Széchenyi-ünnep 60-ban. Csak gyászünnepek lehettek, melyekben egy pillanatra felragyogott a régi dicsőség fénye s lopódva kitért a szebb jövő reményének egy-egy még csak gyengén világító sugára, de a hangulat, melyet keltegettek, mégis csak a fájdalom hangulata volt és a vigasztalás, melyet nyújtani akartak, csak a fájda-

Tury Gyula: Geyzer Stef hegedűművésznő arcképe.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Bruck Lajos: Hazafelől.

lom közönségének és nemességének öntudatra ébredése lehetett. De eljött a jobb kor s ma már nemcsak közös fájdalomban, — közös örömben is szabadon gyűlhet össze nemzetünk. Vörösmarty második ünnepe, ez a századik évforduló már egy érzésben, országszerte egyaránt szabad nemzet országos örömmünnepe lett. *Eötvös* báró szolt ezután a székesfejervári ünnepélyről, a melyen az Akadémia nem küldöttségileg, de testületileg vett részt.

Gyulai Pál, Vörösmarty kitűnő életrajzának írója tartott ezután nagyszabású előadást a költőről. Ezt más helyen ismertetjük.

Egyéb ünnepek. A fővárosi ünnepélyeket kiegészítette a *magyar tanítóság* ünnepé decz. 2-ikán az Akadémia nagytermében. Jelen volt *Wlassics* miniszter és Vörösmarty Béla is. Az ünnepélyen *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos mondott megnyitó beszédet; *Simon* Lajos elszavalta *«Nem hal meg a költő»* című költeményét, dr. *Göcz* József elmondta *«Vörösmarty tanító szelleme»* című ünnepi beszédét; *Dorogszághy* Dénesné úrnő *«Az úri hölgy»* című költeményét, *Minke* Béla a *«Főti dal»* szavalta. A *budapesti egyetemi ifjúság* decz. 2-ikán délelőtt rendezett ünnepet az új városába termében. Megjelent *Zsilinszky* közoktatásügyi államtitkár, továbbá Vörösmarty Béla, gróf *Zichy* Jenő, a tanári kar, több képviselő. *Sántha* Mihály, a retorikai szakosztály alelnökének megnyitó beszéde után, dr. *Várdi* Antal *«Apotheosis»* költeményét szavalta, *Bartha* Miklós képviselő arról a korról szolt, melyben a költő élt és hatott, *Ónody* Jenő szavalt, *Miklós* Elemér felolvasott s ezzel véget ért az ünnep.

A *Nemzeti Kaszinó* választmányja *Eszterházy* Mihály gróf elnök-igazgató indítványára Vörösmarty szobrára 2000 koronát szavazott meg. A székesfejervári ünnepen *Zichy* Jenő gróf választmányi tag képviselte a Kaszinót, ki a kaszinó nevében díszes koszorút helyezett a költő szobrára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Jókai könyve. A Révai-Testvérek irodalmi intézet részvénytársaság Jókaitól legújabbán két könyvet bocsátott közre: *«Az én életem regénye»*. A *hajdani Nemzeti Színházról*. A másik *«Sivkereszték»*. Ára egyenként két korona 50 fillér. Mind a kettő Jókai visszaemlékezéseiből nyújt egy-egy gyűjteményt. A múltból derül ránk egy-egy fényes, meleg sugár s világot vet arra a korra, mely nemzetünk nagyjainak, jelesinek oly nagy számát szülte és szere-

peltette. Ezen korról szolt Jókai új két könyve az ő előadásának lebilincselő hangján.

Reviczky-utca. Tizenhárom évvel ezelőtt hunyt el hosszas betegeskedés után, családalanul *Reviczky* Gyula a kórházban. Az ifjabb költő nemzedék legjobbjai közé tartozott. Örömtelen, küzdelmes életét az emésztő kór korán kioltotta, az irodalom nagy veszteségére. Sírjára szép szobrot állítottak adakozásból, s rajta a költőnek e szavaival: *«A világ csak hangulat.»* Most a szegény, életében annyit nélkülözött költőnek a főváros fölelevenítette az emlékezetét, s a józsefvárosi mágnes-negyedben egy utcát és teret nevezett el róla. A *József-utca* elejét, a hol a *Wenckheim*-, *Károlyi*-, *Révay*- és egyéb főúri paloták vannak, hívják pár nap óta *Reviczky utcának*, azt a kis teret pedig, a hová a *Szentkirályi-utca* torkollik, *Reviczky-ternek* nevezték el. — *Kozma* Andor költőnk, a ki maga is ez utcában lakik, ez alkalomból a következő szép költeményt írta és tette közé a *«Magyar Nemzet»*-ben:

Reviczky-utca.

Két napja már *Reviczky-utca*
Harmadik szám alatt lakom.
Rányil az ablakom
Az elhunyt költőtárs nevére,
Mit szembem, gróf ház falán,
Pirossal mázoltak fehérre.
Nem változtattam én lakást,
Az utca váltott csak nevet.
Reviczky-utca lett belőle
S nem *Adám* kancellár után
S nem is emlékül szép *Szevérré*,
Kinek párhuzban folyt ki vére;
Utának a költő csupán.

Szegény Gyula kapott egy utcát,
A méla, csöndes verselő.
S ez utca — engemet kivéve —
Nagyuri és előkelő.
Legbüszkébb mágnes-paloták
Pompáznak mindakét során;
De, a kié az egész utca,
(Már mint a széle hossza)
Szegényül halt meg és korán.

Nagyon korán s nagyon szegényül!
Boldogtalan sápadt legényül!
Szenvedve élt —
S még a haláltól sem remélt
Valami jobb fordulatot;

Legfeljebb rózsasillatot,
A mit majd idegen sirokról
A szellő hozzá átlégyez . . .
S imé, kapott egy egész utcát,
Ah mily dicső posthum kegy ez!

Mind finom, gazdag emberek,
A kik ez utcán mennek, jönnek,
Csevegnek, mosolyognak, köszönnek,
Pompás lovak dobognak,
Pompás kocsik robognak,
Hogy ablakom zörög, remeg.
Reviczky utca — megtanulják
Hamar ez új nevet.
Hogy az, ki e nevet viselte,
A lelkét is kiénekelte
S elsorvad, elepedt:
Nem tudja senki,
Nem bánja senki . . .
Holtatúl elmult vagy tiz év —
S már neve csak egy utca-név.

Vajjon, ha ő meg nem halt volna,
S máiglan is írta s dalolna,
Lenne-e ennyi is jutalma?
Vagy őt is bamba félreértés,
Hitvány irigység, durva sértés
Üldöznék éjen és napon?
Mint méla gúny és méla bánat,
E kérdés bennem fel-feltámad,
Mióta utcáját lakom.

Kozma Andor.

Kitüntetett magyar tudós. *Lóczy* Lajos dr., a budapesti tudomány-egyetemen a földrajz tanára legközelebb fényes kitüntetésben részesült. A párisi tudományos akadémia (az Institut de France 3-ik osztálya) a 3000 frankos Csahatsev-díjjal ítélte oda neki kelet-ázsiai geológiai és földrajzi kutatásaiért, melyeknek leírása a *«Széchenyi Béla gróf kelet-ázsiai útjának tudományos eredménye»* című nagy munkában két vastkos kötetre terjedő részt foglal el, számos térképpel és táblával illusztrálva. Rövid idő jártán *Lóczy*nak ugyane műveiről Nyugat-Európa több tudományos egyesülete fejezte már ki elismerését. A berni és a bécsi földrajzi társulat tiszteleti tagsággal, a berlini és a lipcei földrajzi társulat levelező tagsággal tisztelte meg s azonkívül a berlini földrajzi társaság a *Ritter* Károly nagy geográfus emlékére s kiváló becsű földrajzi kutatók jutalmazására alapított ezüstéremmel tüntette ki.

leánya Mária Dorothea főhercegnő, Fülöp orléansai herceg neje látogatta meg a kiállítást. A vendégeket Paur Géza társulati ügyvivő kalauzolta.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémiának december 3-iki ülésén a Vörösmartynak szentelt emlékezés után még az első osztály ülésezett. Hegedűs István olvasta fel 'Themistius és Dudith András' című értekezését, melyben azt törekedett kimutatni, hogy Dudith magyarországi humanista, mint valami szónoki gyakorlatot, utánzás útján alkotta a Themistiusnak tulajdonított fordításnak tartott beszédet. Bemutatta magát a beszédet a vallási türelemről, melynek gondolatai még ma sem veszítették értéküket.

A Történelmi-Társulat december 6-ikán tartott ülésén Naményi Lajos olvastott föl a XVII. századbeli biblia nyomtatójáról, Szeenci-Kertész Ábrahámról. A váradi biblia a legszebb kiállítású magyar biblia, de nyomtatója nevével vajmi keveset tud az irodalomtörténet. A biblia 6000 példányban jelent meg és nyomtatására oly sokat tartottak a váradiak, hogy mikor a törökök bevették a várat, a kapituláció feltételei közt külön pontban kötötték ki a bibliai nyomtatásának a védelmét.

MI UJSÁG?

A király elutazása. Ő Felsége december 4-ikén este utazott el Budapestről Bécsbe. December 3-ikán délelőtt általános kihallgatást adott.

A kihallgatáson megjelent Blaha Lujza is, a kitűnő művésznő, hogy megköszönje a felségnek a koronás érdemkeresztet. A király nyájasságról a művésznő meghatottsággal beszél. 'Volt egy kis lámpalázam, — mondja, — mert más az, mikor az ember a színpadról énekel a királynak és más, mikor ott áll a király előtt.' Köszönő szavaira azt mondta Ő Felsége: 'Örvendek, hogy a kitüntetéssel örömet szereztem. Tudom, hogy jubileuma nagy ünnepéssel ment végbe.' A művésznő megjegyezte, hogy mielőtt a Népszínház tagja lett volna, négy évig a Nemzeti Színháznál működött. 'Harminez esztendeje, hogy Budapesten van, — szölte a király, — ezt alig lehet elhinni!' Ezzel a kihallgatást véget ért. A király délelben a Múcsarnok kiállítását látogatta meg, s másnap este, miután az országgyűlésen koronárral megválasztott gróf Széchenyi Béla letette az esküt a trónteremben az országgyűlés két Házának jelenlétében, Ő Felsége elutazott.

Tisza Kálmán születésnapja. Tisza Kálmán 70-ik születésnapját Nagy-Váradon a választók ünnepélyesen akarják megülni. A különböző életrajzok azonban Tisza születésnapját hol december 6-ikára, hol 10-ikére teszik. A nagy-váradiak ezért magát Tisza Kálmánt kérdezték meg, a ki válaszában tudtukra adta, hogy december 16-án született.

Lónyay grófok Jókainak. A múlt napokban Budapesten időzött Lónyay-pár meghívására Jókai Mór látogatást tett Stefánia királyi hercegnőnél. Jókai többek közt a magyar borokról is beszélgetett. 'És milyen bort iszik rendszeren?' kérdezte folytatlag Lónyay Elemér gróf. 'Vörös bort; a saját termésemet.' Ennek a beszélgetésnek folytatása, hogy gr. Lónyay Elemér és neje, Stefánia királyi hercegnő, egy horoldó kitűnő egri vörösbort küldött Jókai Mórnak.

Hegedűs Sándor mint városatyja. December 5-én volt huszonöt esztendeje, hogy Hegedűs Sándor miniszter, mint fővárosi bizottsági tag küzd a főváros érdekeiért. A negyedszázad év alatti Hegedűs mindig a Józsefvárost képviselte. A józsefvárosi polgárság az évforduló alkalmából este nagy lakomát rendezett a miniszter tiszteletére a Pannónia-fogadóban. A kolozsvári tanács is üdvözlő táviratot küldött Hegedűsnek.

A párisi világtárlat számadásait már rendbe hozták. A kiadások összege 65 millió frank, a bevételé 68 millió frank, vagyis a kiállítás három millió frank fölösleggel záródik. A kiállításnak 53 millió látogatója volt, majdnem kétszer több, mint az 1889-iki világtárlásnak és háromszor annyi, mint a mennyi 1878-ban volt.

Kinevezés. Dr. Lampérth Géza, a derék fiatal költőt, kit lapunk olvasói is jól ismernek, országos levéltári fogalmazóvá nevezték ki.

Eljegyzés. Lázár Emil, kir. törvénytudó albiró, tart. huszárhadnagy, eljegyezte Déván Réthy Margitot, Réthy Lajos tanfelügyelő, kir. tanácsos és ismert író leányát.

Pályázat bankjegyek rajzolására. Az osztrák-magyar bank új bankjegyeit művészeiből formában akarja kiállítani, ezért most pályázatot hirdet a száz koronánál nagyobb bankjegyek rajzaira. A jeli-

Kolló Miklós: Zeyk Domokos emléke.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Cyprianus, a varázsló. A kereszténység első századának történetét vázolja e könyvben a kitűnő német író Wildenbruch Ernő, kinek munkáját Hann Peppi fordította sikerülten magyarra. A legenda telve van filozófiai gondolatokkal s a rajta végig vonuló poezis magával ragadja az olvasót. A könyv díszes kiállítású, alakja is a szokottól eltérő, de izéletes; a címlapján Innocent Ferencztől van egy szép kép. A kötet Lampel Róbertnél jelent meg, ára két korona 50 fillér.

Jászai Mari a Nemzeti Színházban. A kitűnő tragikái művésznő, Jászai Mari asszony ez év elején szerződési különbözetek miatt megvált a Nemzeti Színházról és a Vigaszínházhoz szerződött. Előre lehetett látni, hogy nagy tehetségének ott elég tere nincs és hogy a Nemzeti Színház is kiegyengeti az utat a visszatéréshez. Ez meg is történt. A Nemzeti Színház igazgatósága decz. elején értesítette a művésznőt, hogy a miniszterelnök, mint a belügy-miniszter, őt a Nemzeti Színház örökös tagjává nevezte ki. A művésznőt 1901 ápril első napjáig köti a szerződés a Vigaszínházhoz, s azontúl a Nemzeti Színház tagja lesz ismét. Meglehet, hogy előbb is. Jászai Mari törzsfizetése 12 ezer korona, s ehhez 8 ezer korona működési pótlék. A törzsfizetést életfogytiglan kapja. Örökös tagsági megfizetést szerződése van az öreg Szegedy Józsefnél, ki mint színmű-író is első helyet foglalt el, és Prielle Kornélia asszonynak, a társalgási színművek kitűnőségének.

A Múcsarnok téli kiállítását november 30-án délután nyitotta meg Wallacis közoktatásügyi miniszter. A művészvilág és a műszerető közönség nagy számmal gyűlt össze. Gróf Andrássy Tivadar társulati elnök üdvözölte a minisztert, ki röviden mondta, hogy örömmel jött a kiállításra, mert előre is sok jót hallott róla.

A király december 3-án déli egy órakor jelent meg a kiállításban. Fogadására ott volt Wallacis miniszter, Schlauch Lőrincz bíbortok, a Képzőművészeti Társulat tisztviselői, a kiállító művészek. A miniszter rövid üdvözlése után Ő Felsége megkezdte a művek szemlélését. Alig van kép vagy szobor, melyről ne mondott volna valamit. Meg-

jegyzéseiben nem titkolta, hogy az új túlzott iránynak nem híve. A szemle alatt, mely hosszan tartott, több művészt bemutatatta a királynak. A legtöbbet azonban már ismerte, s ezekkel régebbi műveikről is beszélgetett.

Az első terembe lépve, feltűnt Ő Felségének az első pillanatra két festmény ezzel a jelzéssel: 'Mégvették.' 'Sok képet adtak már el?' kérdezte a király. 'Alig néhányat', válaszolta Wallacis miniszter. 'Tehát itt is nehezen megy az eladás, akár Bécsben!' jegyezte meg Ő Felsége. A XIII. Leo pápa arcképére, melyet László Fülöp festett, azt mondta a király, hogy mennyire finom, szinte átlátszó a bőre, Schlauch bíbortok erre megjegyezte: 'Az életben még átlátszóbb.' 'Ő színdéje hét ízben ült, — mondta László — és mindig élénken társalgott, még a politikát is szóba hozta.' 'Az érdekes lehetett, — felelte a király, — a szemei is szépen ragyognak.' Érdeklődve nézte a király Hary Gyula rajzainak és kisebb festményeinek gyűjteményeit. 'Mind egy év alatt készítette?' kérdezte a művésztől. 'Nem, Felség, — válaszolt Hary — régebbi műveim is vannak közöttük.' — Jókai Mór feleségének arcképe előtt, melyet Vastagh György festett, élénken beszélgetett Ő Felsége. 'Milyen fiatal még!' szölte a király. Türr István arcképénél is megjegyezte, hogy talán sohasem akar megöregedni. Wallacis miniszter megjegyezte: 'Annyira nem, hogy még most is egyre harcizás cikkéket ír Krüger mellett.' Szinyei Merse Pál országgyűlési képviselő szép tájképeiről a király dicsőítőleg nyilatkozott; a király kérdésére, hogy mely tájon tette tanulmányait, a művész azt felelte, hogy Sáros-megyében. Az egyik teremben a király meglátta Benczúr Gyulát és hozzáfordított s megkérdezte, hogy Szatmár grófnak már elküldte-e Bécsbe Erzsébet királyné arcképét, melyet emlékének szánt? A király örömmel hallotta, hogy a kép már elküldött. Néhány perczel felhárom előtt volt vége a látogatásnak. A király Wallacis miniszternek és a jelenvoltaknak kifejezte megelégedését és így szölte: 'A kiállítás csakugyan nagyon jól sikerült és igazán szép, köszönöm a szíves kalauzálást!' Aztán a künn egybegyűlt néptömeg élénzése mellett fogatába ült és a várba hajtott.

December 5-én délután Klotild főhercegnő és

gés terveket legkésőbb 1901. január 31-ikén déli tizenkét óráig kell benyújtani a bank-bécsi iktató-jában (I. Freitung 1., II. emelet.) Az első díj kétezer, a második ezerkét száz, a harmadik nyolcszáz és a negyedik díj négy száz korona. A díjazott tervek tulajdonosa a bank. A többi tervre nézve a bank fontartja a jogot, hogy azokat legfeljebb kétszáz korona díjért megszeresse. A kivételre nem kötelezi magát, ellenben a nyertes művész köteles, hogy a bank által esetleg követelt módosításokat művén legkésőbb 1901. május 15-ig végrehajtsa. A módosított terv benyújtása és átvétele után a nyertes művész négyezer korona külön tiszteletdíjat kap. A bíráló-bizottság elnöke Bilinski lovag bankormányzó. A bizottság tagjai közt vannak: Benczúr Gyula a budapesti mesteriskola igazgatója és Keleti Gusztáv, a mintarajziskola igazgatója.

Helyreigazítás. A 'Vasárnapi Ujság' folyó évi 48. számának 796 oldalán 'A két szomszédvár'-hoz tartozó kép helyett tévedésből Vörösmarty 'Szi-lági és Hajmási' című ismert költeményéhez ugyancsak az 'Auróra'-ban megjelent illusztráció közöltett.

Csecsemőtáplálékul, hirneves orvosok megegyező ítélete szerint, igen beváltak a Somatose ama becses tulajdonságánál fogva, hogy mechanikai hatású következésben a tehéntej caseinjét a gyermek gyomorban rendkívül finom pelyhekben olvasztja meg s így azt emészthetőbbé teszi. Gyermeknek, kik nem tértek semmi-mű edelőtt a Somatose vételre, rendkívül gyarapodnak.

A karácsonyi asztal számára. A legkedveltebb ajándékok közé tartoznak az általánosan ismert neuchâtel-i csokoládégyár Ph. Suchard által évenként a piacra hozott karácsonyi csikkek. Alig lehet kevesebbet képzelni, mint a minők ezek az elegáns dobozok, kosarak, virágvázák, játéktárgyak stb. Bizonyára ezek a kecses ajándékok ez évben is ezer szívet fognak megörvendeztetni, minthogy mindenféle árukon, a legegyszerűbb-től a legdrágább kiállításban is kaphatók.

Table with 3 columns: Koronaértékben, Előfizetési feltételek, and a list of subscription rates for different publications.

Az előfizetések a 'Vasárnapi Ujság' és 'Politikai Ujdonságok' kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendők. Egyes előfizetések legzelel-szerűbben posta-utalvány által eszközölhetők.

HALÁLOZÁSOK.

CSATAI ZSÓFIA, a népszínház kedvelt komikai színésznője, elhunyt decz. 3-ikán. 1878 óta volt kevés megszakítással a népszínház tagja. Előkelő családból származott; családi nevén Korizicis, Korizicis Lászlónak, az országos gazdasági egyesület néhai nagynevű igazgatójának unokatestvére. Marosfy Sándorhoz ment nőül, s a családi körben példás szeretettel vette körül avit. Őt árvaia maradt, a legidősebb 15 éves leány. Már régen betegeskedett, s orvosai tudták, hogy gyógyíthatatlan. Dec. 5-ikén végbement temetése. Kóporsóját koszorúkkal borították el. A népszínháznál a tagtársak nevében Vidor Pál tartott búcsúbeszédet. A város díszsírhelyet adott a művésznőnek a keresési-úti temetőben.

BORNEMISSZA BERTALAN, közigazgatási bíró, elhunyt decz. 4-ikén, Budapestben. Az 57 éves férfi saját kezével vetett véget életének, mert jószívűségéből vállalt kötelességét már hosszabb idő óta izgatták a különben is megromlott egészségű embert. Képzett férfi volt szakmájában, és igen becsült az úri társaságokban. Sokáig a kereskedelmi miniszteriumban szolgált, s mint miniszteri tanácsost nevezték ki a közigazgatási bírósághoz, mikor ez a bíróság szervezetett. Fiait korában a szépirodalommal foglalkozott. A hatvanas években több novellája jelent meg a lapokban s egy kötet elbeszélést is adott ki.

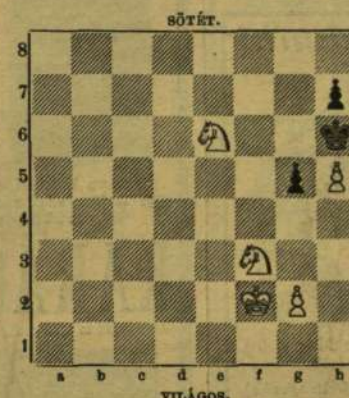
Elhunytak még a közelebbi napokban: dr. SCHMIDT TRUZZ, budapesti előkelő ügyvéd, több pénzintézet jogi tanácsosa, 68 éves korában. — Karathnai KÖNTZKY KÁROLY, volt 48-as honvédtiszt, Fogarason 73 éves korában. A hajdani Felső-Felér vármegyének alispánja volt, később királyi ügyész lett és a 60-as években országgyűlési képviselő. Utóbb telje-

sen elszegényedvén, Fogaras vármegyénél fogadott el valami kis hivatalt. — KAÁLI NAGY DOMOKOS, földbírtokos, régi honvédhadnagy, Sziglarmegye krasznai járásának harminczkét évig főszolgabírája, 68 esztendő korában. — ENYERÉZ JÓZSEF, m. kir. honvédszázados, Budapesten. — KÖCSÖS FERENCZ, m. kir. honvédszázados, 45 éves korában, Budapesten. — PÁLFFY FERENCZ, volt ügyvéd, 48-as honvédfőhadnagy Aradon, 76 esztendő korában. — PERCZEL ELEMÉN, a Ludovika Akadémia tisztképző folyamának növendéke, ki onkezeleg vetett véget életének 21 éves korában, Perczel József honvédtábornok fia és Perczel Dezsőnek, a képviselőház elnökének unokaöccse. — MÁTYÁS VILMOS, bölcsészethallgató, 25 éves, onkezeleg öltvén ki életét Budapesten.

Öz. MUKITS JÁNOSNÉ, szül. bajnai Vojnicz Frida, széles körben tisztelt úrnő, kinek férje egykor Szabadka város népszerű polgármestere volt, Szabadkán. Purly Sándor országgyűlési képviselő a boldogútlán napát gyászolja. — ÖZ. MAJSA KÁROLYNÉ, szül. Hiersch Anna, híregyri Hiersch Károly nyug. államtitkár nővére, 69-ik évében, Pécsen. — ÖZ. VÍMÁCH MIHÁLYNÉ, szül. Mayer Erzsébet, 80 esztendő korában, Rózsa-tanyán (Kötelek).

SAKKJÁTÉK.

2198. számú feladvány. Gálitzky A. W. tól.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2179. számú feladvány megfejtése Keller F.-től.

- List of chess moves: 1. Vg8-h5, 2. Hg3-f3, 3. Hg3-el, 4. Vh5-e5-d1 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomayán: Németh Péter. — Lépővárt: Hoffbauer Antal. — Demeter J. — Bakony-szentlászlón: Szabó János. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' folyó évi 47-ik számában közölt képtalány megfejtése: Nincs nagyobb bü, mint a nyomorban boldogabb időkre emlékezni.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Gummiárak, betegápolási cikkek stb. (összesen) F. Bergeránd párisi gyárostól) legelőnyösebben beszereshetők Pol-gár Sándor egyetemi kötetkereséssel, Bpest, Erzsébet-körút 50.

Egyetlen zenemű folyóirat a 'Zenélő Magyarország' megjelenik minden hó 1 és 15-én mindenkor 10-10 oldal zene-tartalommal, magyar dal, műdal, opera, tánc- és salonzene legkiválóbb ujdonságival, zongora és hegedűre. Ára negyedik 6 fillére 3 korona. Ugyanott bárhol megjelent zenemű megrendelhető: A 'Zenélő Magyarország' kiadóhivatala Buda-pest, VI., Csengery-utca 62.

Mutatványozmatot ingyen és bérmentve küldünk.

feljebb! — 14 méter — postabér és vámmentesen szállítva! Minták kiválasztására, nemkülönben fekete, fehér és színes 'Henneberg-selyem' blousok és ruhákra alkalmas, 45 krtól 14 ftr 65 krig méterenkint.

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik!

HENNEBERG G.,

selyemgyáros, ZÜRICHBEN.

Cs. és kir. udvari-szállító.

Advertisement for Heekenast Gusztáv pianos and harmoniums, including an illustration of a piano and text describing the instruments.

Advertisement for 'Nézes-czukorkák' (chocolate) and 'Detsinyi Frigyes' (candy), including an illustration of a chocolate box.

Advertisement for 'CHINA-BOR SERRAVALLO, VASSAL' wine, including an illustration of a wine bottle.

Advertisement for 'Wachtl és Társa' photography and optical goods, including an illustration of a camera.

Advertisement for 'KWIZDA FLUID' and 'TOURISTA-FLUID' bicycle fluids, including an illustration of a cyclist.

Advertisement for 'Gmehling Hermann' furniture, including an illustration of a chair.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrény

a gyermekek kedvenc játéka és a legjobb, a mit nekik játék- és foglalkoztató-szerű ajándékozhatunk.

A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények mindenkor kiegészítőszekrények által természetesen nagybibitálók és azért kétszeresen értékesek. A Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrények 0,75, 1 1/4, 3, 3 1/2, 4 1/2, 6-10 kor. és azon felül áron a világnak minden finomabb játékszerüzletében kaphatók; hanem a Horgony-gyártásügyre ügyelni kérünk és minden kőépítőszekrény «Horgony» nélkül mint utánzat és nem valódi visszautasítandó.

Via! Richter-féle társalmi-játékok: Hídegyér, Mind a kilenczet, Sphinx, Manó, Villámhárító, Haragtó, stb. Ár: 70 fillér darabonként. Valódi csak a «Horgony» gyártásjeggyel!

A ki gyermekeket akar megajándékolni, hozassa meg magának azonnal az alatt jegyzett cégeknek új, gazdagon illusztrált árjegyzékét, melynek beklítése ingyen és bérmentve eszközöltetik. 8933

RICHTER F. AD. és TÁRSA,

Főhercegi udvari szállítók. Első osztr.-magy. csász. és kir. szab. kőépítőszekrénygyár. Iroda és raktár: I. Operng. 16 Bécs (Wien) gyár: XIII/1 (Hietzing). Rudolstadt, Nürnberg, Oltén (Svájcz), Rotterdam, New-York, 215 Pearl-Street.

Szép, tiszta, üde arcbőrt ér el mindenki

ERNA-kenőcs

(Kéz- és arckenyőcs) használata által. Higány- és diomogyúleteket sem egyéb mérges alkotórészek nem tartalmaz, miért is TELJESEN ÁRTALMATLAN!

Biztosan és gyorsan távolít el szepit, májfoltt, pörpenseket (vimmerli), bőrtakát (mitesser), bőrhámást, napégetést, arcveregyet stb. I számú tegye 1 kor. (50 kr.) A hozzávaló ERNA-SZAPPAN 60 fillér (30 kr.)

ERNA-KENŐCS II. számú még finomabb és hatásosabb mint az I. számú. Tegye 2 kor. (1 frt.) Hozzávaló FOLYÉKONY ERNA-SZAPPAN 1 korona (50 krajczár).

ERNA-HAJFESTŐSZER. (Cromatique de Erna.) Tökéletesen ártalmatlan szer ősz vagy vörös hajzatnak (hajusz, szakál) szőke, barna vagy fekete természetesen színe való kényelmes és állandó festése. — A vele festet haj sem mosás által, sem gőzfürdőben nem hagyja színet.

A használati utasítás szoros betartása mellett a festés nem sikerülése teljesen ki van zárva. Kapható szőke, barna vagy fekete színben. Egy tok ára 4 korona. Főnti szerek nagyszerű hatást az elismerő- és köszönő-levelek eszri igazolják. Direkte megrendelhető: BANTLER ÖDÖN «Szent Miklós» gyógyszerárta Temevár, Király-utca 4

Tessék mindenütt határozottan Bantler-féle temesvári Erna-készítményeket kérni és rendelni.

BERNDORFI

fémárú-gyár KRUPP ARTHUR. RAKTÁR: Budapest, Váci-utca 25. (Krisztof-tér sarok.)

Ajánlja elismert szolid gyártmányait

ALPACCA-EZÜST, CHINA-EZÜST és ALPACCABÓL, ugymint: evőeszközök, asztalterítők, talak, tea- és kávékannák TEASZÜRÖK, gyertya-, gyufatartók, asztaldíszek stb., valamint szabadalmazott (patent) tiszta nikkal főzőedényeket. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

CRÈME DE FANCHON

a 3 szív védi-jeggyel.

Rögtön finomító és szépítő arckrém. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsirtalan!

Kis tegye 1 K. Nagy tegye 2 K. Főraktár: «URSITS» gyógyszerárta. Budapest, Rákóczi-tér 11. Václav 20. sz. 10bólar bekl. éze van a franka.

OSAN

szájnak és fogaknak legjobb szer a

antiseptikus, konzerváló, tisztító, egészséges, kellemes és sajátos összetételű fog-ápolóanyag. OSAN-ot az új és eddig lemerit legjobb fogápolóanyagot. OSAN-ot az új és eddig lemerit 1 kor. 75 fill. OSAN-fogor dobozunk 88 fill.

CZERNY-féle Keleti a legjobb a legelőszelésebb szepítőszert

RÓZSATEJ

üvege 2 kor. Hozzávaló Balszamin-szappan 66 fill.

CZERNY-féle a legjobb hajfestőszert

Tanningene

szőke, barna és fekete színekben. Ára 8 korona.

Fritsch Nándor Napraforgó-olajszippanja 1 k. és 70 fill. darabja

ANTON J. CZERNY, Bécs, XVIII., Carl Ludwig Strasse 6.

Kitüntette Londonban, Párisban, Brüsszelben, Konstantinápolyban, Philadelphában, Bécsben stb. Szállás útánvételt. Raktár gygyszertárban, gyógyszertárakban, illatszerárakban stb. Főraktár Magyarországon: Bécs.

Török József gyógyszerárta Budapesten.

Császárfürdő

BUDAPESTEN téli és nyári gyógyhely.

Elastrangu. E kénes vízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodával, kő- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKNAK

Alapítva 1879. óta.

Kitüntette Kitüntette

Eletnagyságú arcképek minden beklített fénykép után csak 3 forintért a legfinomabban készíttetnek el. A fénykép sértetlenül marad. A képek hasonlatosság- és tartósságát legiszorúbb jóállás. Legszébb, legelőszelűbb és legelőszelűbb megjelölésnek, valamint

már azért is alkalmas, mert örökös megmaradó értéke van. Egy ily arckép egyszerű miná gyönyörű szobor-dísz is. Név- és születésnap, nemkülönben nászajándéknak vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak is a legalkalmasabb. A legszébb és örökös emlék elhunytakról is.

Bodascher Siegfried kitüntett arcképek festészetű műterme Bécs II. Praterstrasse 61. (A «Praterstern» újságút megállóból 10-szomszédságban.)

91563/1-1-a sz.

Kinestári vadászterületek bérbeadása.

Az alább felsorolt vadászterületek a f. évi december hó 18-án d. e. 10 órakor az elősorolt hivataloknál tartandó zárt ajánlati, illetve az 1., 2., 4., tétel alatti nyilvános szóbeli tárgyaláson 1901 január hó 1-étől számítandó 10, a 4. tétel alatti pedig 3 évre bérbeadatnak.

Az írásbeli zárt ajánlatok a kitűzött ideig a földmivelségi ministerium erdészeti főosztályához ezimezve is beadhatók.

Bővebb felvilágosítások Budapesten, Nádor-utca 5, III. em. 16 sz. alatt és az alábbi hivataloknál nyerhetők

Folyó szám	A hivatal neve	A vadászterület kiterjedése k. hold	Kiküldési ár, illetve évi bér korona
1	Máramaros-Szigeti erdőgazgatóság	Kevele I. 8841	600
2		Kevele II. 11631	400
3	Kolozsvári	Arpasu Mare 3479	600
4	Lugosi	Csernegyháza 220	100
5	L'ppai főerdőhivatal	Kladova 7953	600
6	Nagybányai	Láposbánya 6-06	300
7		Fernezely 22988	300
8	Bustyaházai erdőhivatal	Huszt 6261	400
9		Széles-Lonka 8852	2000
10	Zsarnoczi	Szélakna 3940	400

Budapest, 1900 november hó 30-án.
M. kir. földmivelségi minister.

BRAUSWETTER JÁNOS

MAGYARON ELSŐ LEGNAGYOB B ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ORÁZSLETE

SZEGEDEN CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB. KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS FELTALÁLÓJA A REMONTOIR INGAORÁKNAK STB. STB.

ORÁK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLASSAL KÉSZPÉNZÉRT, VALAMINT RÉSZLETFIZETÉSRE JAVITÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEYZÉK SOGOLYOSÍTÁSI ÚTVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részv.-társ.

Befizetett részvénytőke: 10.000.000 korona. 8544

Központi irodája és váltóüzlete: Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 5.

Fiók: IV., Koronaherceg-utca 11. szám. Zalogház fiók: IV., Károly-körút 18., VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., IV., Zselbárus-utca, a főpostával szemben, Rífogad betétek takarékbetét könyveket és pénztárgyak ellenében 4%-os kamatozással, valamint tolyószámlán (chekszámlán). — (A 10%-os betétkamatozási az intézet által.) Megbízásból teljesíti mindenféle értékpapírok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Cs. és kir. fenségo József főherceg udvari szállítója.

Gyár és iroda: Budapest, VII., ker., Garay-utca 10.

Központi viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek. 8346

Kollarits József és Fiai

cs. és kir. udvari szállítók

„Ipsilanti-hoz“ Budapest, IV., Váci-utca 32.

Tisztelettel fölkérjük a nagyrödemű közönséget vászon, asztalmenü, kész fehérnemű és dús választékú mosó divatárakból rendezett jutányos karácsonyi kiállításuk szíves meglátására. 8943

Csillárok gáz- és elektromosvilágításra, petroleum-lámpák

legnagyobb választékban

Brünnertestvéreknel

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. Salonpetroleum és császárolaj I. rendű. — Bérmentes szállítás.

HOHENBERG FERENCZ

VI., Nagymező-utca 46. — Telefon 15-70.

Egyenruházati czikkék és felszerelések, mindennemű arany- és ezüst-zsinor, paszomány, butorpaszomány és kézimunka himzésekkhez rojt, bojt, zsinor stb. gyára. 8831

Temetkezési intézetek teljes berendezése.

Magyar szabad. doboz-, papírárú- és fémkapocs-gyár

DAVID KÁROLY és FIA

Budapesten, I. kerület, Mészáros-utca 38. szám. TELEFON 91-48.

Mindennemű fémkapocscsal kötött dobozárk gyártása. A gyár díszdobozokat, géplevelborítókat, csipkepapírokat, gyászjelentélapokat, névjegy- és fényképkartonokat készít. Czikkéinek számára egybejáratott dobozok, tányérok, tálcák, stb. Ing., szobkendő-, gyógyszereszi szappan-, keztü-, kalap-, czukorka-, illatszert- stb. dobozok, szivarka- és szivartárczák. Napi gyártás 150.000 doboz, Magyar, osztrák és külföldi szabadalmak. 8846

Karácsonyi és ujévi ajándéknak!

Olesó ékszer bevásárlási forrás

MARIKOVSKY LÁSZLÓ-NÉ

Budapest, IV., Egyetem-utca 9.

Nagy raktár órák- és ékszerekben, valódi ezüst és china-ezüst dísz tárgyak, evőeszközök a legszébb és legelőszelűbb kivitelben. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Cs. és kir. udvari szállítók.

Kunz József és társa

BUDAPEST, V., Deák-tér 1. 8944

Vászon-, fehérnemű- és szőnyegraktár. — Menyasszonyi kelengyék. Kastélyok, szállodák, intézetek berendezése. Motor erőre berendezett fehérnemű gyár.

Saját készítményü

tornaeszközök, mindennemű hálók és ruhaterítő kötelek tiszta fehér kenderből. Valódi szt.-pétervári sárczipők, koresolyák és szobába való társasjátékok gyári raktára.

SEFFER ANTAL

színes és kötdlárú telepe

Budapesten, IV., Károly-utca 1. szám, boltszám 12. Árjegyzék kívánatra bérmentve.

BEIS KÁROLY Kalap-raktára

Budapest, Andrassy-ut 16. NEUMANN J. a m. kir. opera és nemzeti színház szállítója. Uri, fiu- és gyermek-kalapok, selyem- és claque-czillinderek, angol női kalapok, sport- és gyermeksapkák, esernyők nagy választékban.

Első magyar üvegyár részvény-társaság

V. ker., Ferencz József-tér 8. szám (Béla-utca sarkán, az Akadémia mellett).

Kristály üvegekészleteit és egyéb dísz-tárgyakat ajánlja.

12 személyre való 52 darabból álló üvegekészlet 13 koronától 300 koronáig.

Gyárunkban készült a királyi várpalota összes asztali üvegekészlete. Képes árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálunk.

LOHR MARIA ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegyészeti tisztító- és festészeti-intézet!

Gyár: VIII., Baross-utca 85., IX., Cálvin-tér 9., V., Harminczad-utca 3., VI., Teréz-körút 39., VI., Andrassy-ut 16. VIII., József-körút 2. szám.

BELICZAY BÉLA

mézeskalácsos és viaszgyertya-öntő, méz, viasz- és fáklya-raktára. — Alapított 1833.

Budapest, VII., Csányi-utca 3. szám, saját házában. 8898

készít a legfinomabb kivitelben

CLICHEKET WOTTITZ MANFRED

Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99. 8684

Pavádi üvegyár raktára

GÖRÖG ISTVÁN

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

Nagy választék mindenféle üvegnevelben. Asztali készletek stb. igen jutányos áron. 8865

CALDERONI és TSA

BUDAPEST. Látszerraktár: Váci-utca 30. Mű- és tanszerraktár: Kis híd-utca 8. szám.

Mint karácsonyi és ujévi ajándékokat ajánljuk:

szemüvegeket s orrcsüptőket finom üveg vagy valódi hegygye-szői-vel. — Színházi és kettős tábori látszerket a legjobb minőségben és felszerelésben. Legújabb Zeiss-féle távosüvek. — Aneroid és higánnyelgumérőket. — Ablak, szoba, terem és fűtő hőmérőket. — Göröcsöket. — Nagytű üvegek. — Rajzeszközök. Teleszkopokat stb. — Továbbá Varázslámpák finom képekkel frt 3, 5, 7, 50 stb. — Fűthető gőzpipnák. — Villámgepeket. — Mellékesszűlekek villámgepekhez. 10 őr szekrényben 13 frt. — Földtérkép különböző nagyságban. Fényképeseti készleteket, melyekből bárki minden előismeretek nélkül a legelőszelűbb képeket készítheti. Ár: 30 frtdől 100 frtdől. Vidék megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mariska-crème
a nő szépség emelésére és fenntartására teljesen ártalmatlan készítmény. Széplő, májfolt, himlőhely, pörse-nés, pattanás, sárga arcaszín, arcvörösség bámulatos gyorsasággal elmúlik, a legdurvább bőr is frissé, fiatalossá válik. Kismintja a ráncokat és himlő-helyeket, még korosabb egyéneknek is úde, bájos arcz-szín kölcsönöz.

Egy tégely ára 1 korona 20 fillér.
Valódi

Capczin-kenőcs
rheuma, kősvány, ideges fájás, hűlés, ideg-bajok és mindenemű csontbántalmak ellen kitűnő hatá-snak bizonyult szer. Számos elismerő és hálaírat közöl:

A kitűnő hatás Capczin kenőcs alkalmazása által ugy nálam, mint ismerőseimnél, kiknek e csodaszert aján-lottam, az idült és új keletkezési rheumatikus fájdalmak néhányzori bedörögés után teljesen elmúltak.
Budapest, 1895 szeptember 30-án.
Holdán Ernőné.

Próbátégely 1 kor., egy nagy tégely 2 kor.
Kapható a készítőnél

SZABADY JÁNOS gyógyszerésznél
VII., Damjanich-utca 2/B. 8572

Nem tömök többé,
a móta a többszörsen kitüntetett és a bécsi gazdasszonyok, valamint a berlini Lette-egy-let által ajánlott

szővő-készülék a The Magic Weaver megvétel. Játéka lehet ezen ké-szülékkel szakként harisnyákat, gyanjutárgyakat, asztal-kerítőköt, asztalkendőket, lepedőket és minden képzelt szövetárukat művészeleg és gyor-san egy kijavítani, hogy a hibás helyet nem lehet többé felismerni. Még a gyermek is képes ezen szővő készülekkel azonnal hibátlanul dolgozni. Egy készülek ára csak 4 korona. 4 kor. 40 fill. előleges beküldése mellett franco küldetik. 4 kor. 70 fill. utánvéttel megrendelhető **FEITH M. Wien, II., Taborstrasse 11/B.**

Fülbemászó, a legjobb és legszá-bab u új magyar népdal, melyet szorgalmas ászkel Huber Sándor árt. Főmunkája az összes eddig megjelentek, ára 3 korona.

101 új népdal, brilláns leírásban hegedűre Bloch József tanártól, ára 3 korona.

101 új népdal, brilláns leírásban hegedűre Bloch József tanártól, ára 3 korona.

101 új népdal, brilláns leírásban hegedűre Bloch József tanártól, ára 3 korona.

Szalmait népszerű szűd opera legjobb klassza zongorára, énekkel, Ber Sándortól, ára két kötetben 6 korona. Szalmait cimbalomra Allaga Gáspártól, ára két kötetben 6 korona. Still in (Szalmait-1-7), román dal, ára 1 korona.

Az én bánatom, remek román dal, ára 1 korona 50 fillér. Megren könyvet a könyv- és zeneár-területen.

Budapestben, Museum-körút 15. szám alatt. 8830 Minden könyvet és bármely szeményt azonnal jutányosan szállítha-tok. Zongoravonatok legnagyobb raktára. Árjegyzék ingyen.

Szoba-illat 8936

Ibolya-illat Havasi gyöngy-illat Jácint-illat
Fenyő-illat Móróróma-illat Myrtus illat
Gyöngyvirág-illat Fanyag-illat Kerti-szerep-illat
Orgona-illat Torsósza-illat Orzsidia-illat
Szőcs-illat Heliotrop-illat Reseda-illat

francia és angol illatszerek finom kivitelű üvegekben, leg-nagyobb választékban kaphatók

Detsinyi Frigyesnél Budapest, Marokkó-túcsa 2.
a fekete kutyához

CHOCOLAT
SUCHARD

schmeckt am feinsten

SÁRCZIPÓK
a legnagyobb választékban

FÖLDVÁRY IMRÉNÉL
BUDAPEST,
Koronaherczeg-utca 11. és Kerepesi-ut 9.
Arjegyzék. 8788

+ Soványtság +

Szép, telt testidomok a mi keleti szőporktól. 6-8 hét alatt már 30 fontnyi csapadékot keze-keze. Orvosi rend. szerint. Sel-gori becsületesség. Nem szédülés. Számos köszönetlevél. Ár kartonon-ként M. 2. Postautalvány vagy utánvéttel. Használati utasítással.

Hygien. Institut 8870
Dr. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 18. Königgrätzerstrasse 69.

IDEAL-HAJFESTŐ

1 ÜVEG 2 KOR. 40 FILL.
RÜZSITS ISTVÁN
GYÓGYSZERÉSZ ARAD.

Teljesen ártalmatlan a haj legszébb fekete színt nyer egyszeri használat után, mely három hónap tart, le nem mosható s nem piszkít. 8861

Czimbalom

iskolákat, a melyből mindenki, tanító nélkül megte-nulhat czimbalomozni, 4 kor-náért ádom. Képes nagy csim-balomárjegyzéket pedig in-gyen. **Varga Pál** czimbalom-gyártó. Budapest, VIII. ker. Róck Szilárd-utca 3. sz.

RIVIERA-IBOLYA
IGAZI IBOLYA ILLAT
kizárólagos készítői
MOTSCH A. & T.
BÉCS, LUGECK 3 sz.

Thierry A. Balsam-a
Nélkülözhetetlen és felülmulhatatlan, hatásában csalhatatlan.

Világczikk, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziszser a gyógyszerész:

Thierry A. Balsam-a
főfelmulhatatlan mindenféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor- és valamennyi belső be-tetegségek ellen. Különböleg a legskerepebb

Sebgyógyítószser.

Csupán az összes kulturálmokban bejegyzett zöld apáca védjeggyel és kapszula-zárral, a melybe a csög van bepréselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kistiny és 6 dupla-palack postán, franco küldve 4 kor. — Egy próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével: 1 kor. 20 fill. Sztéküldés csupán az összegnek előleges utalványozása ellenében.

Thierry A. Centifolia-kenőcse
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek húzó-ereje és gyógyhatása utólrhetetlen! Főlétsége teszi legtöbb esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendő gyögyíthatatlannak tartott csonszu, sőt nyábjában egy 22 esztendő súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladáss és minden egyéb sebeknél, mint kitűnő antiszeptikus szer, enyhítőleg hat és csakhamar teljes gyögyulást hoz létre. Gyors puhító és oszlató hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy tégely franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beküldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olecsbb. Ki-mutatható évenkénti gyártás 100,000 tégely. Egy egész levétár áll rendelkezésre és megtekintésre azon eredeti bizonylatokból, melyeket a két szerről a világ minden részéből beküldtek. — Utánzatoktól óvakodni és figyelemmel tessék lenni a minden tégelyre beégetett csögre: **Apothke zum Schutzengel des A. Thierry.** A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellenére is tessék visszautasítani a hamisított és hasonló értékűnek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni gyvnessen az egyedül gyáros:

Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák cs. és kir. államhivatalnokok szövetségének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.) — Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerteráiban. 8907

Legjobb és leghíresebb
pipere hölgyor: a

La VELOUTINE 6969
Különleges Rizapor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Megay Boheme tortája

a legjobb tortia: jóságával az idei brüsszeli kiállításán az első díjat nyerte. Megay Róbert cukrász Miskolcra 1. sz. 2 K 30 L. velete után küld önnek egyet bérmentesen. Budapestben Szentes Ede és Seidl József cs. és kir. udvari szállító uraknál, a vidéken minden legelőkelőbb csemege üzletben kapható. Miután utánozzák a tortát, kérem csakis a Megay Róbert nével ellátott dobozokban esomagolt tortát elfogadni. Ugyanott egy kitűnő Szulamit-torta 2 korona. 8786

Karácsonyi és újévi ajándékul

kiválóan alkalmasak a
fotografáló készülékek,
mivel szórakotató és tanulóság időtöltést nyújtanak. Bő választékban kaphatók

Veszprémi Samu utóda
PEJTSIK KÁROLY
fényképes-órákhoz szakfelületben,
Budapestben,
IV., Károly-utca 1. sz.
Arjegyzék kívánatra ingyen.

Objektívek, kamarák.
Filmek, lemezok, vegyszerek.

Kodakok, albumok, kartonok.

Svájcezi óra-ipar.

Csak 16 kor.

harmadik fedélből, egy nagy fedélből (Savonnie) állnak, pompás és legűj-vatesebb kiállításuk és az ijonnal felállt abszolút változatlan amerikai goldin ércből késznek, azonkivül egy 14 kor. aranylemezzel vannak átvonva, miáltal oly eredeti hasonlatosságuk a valódi aranyórákhoz, hogy még szakértők által sem különböztet-hetők meg egy 200 korona értékű valódi arany óráttól. A világ egyedül órája, mely soha sem veszti el valódi arany kinézését. 10,000 utánrendelés és körülbelül 3000 dícsért levelet kapunk 6 hónap feltezés alatt. Ára egy női vagy női órának csak 16 kor., vsm-és bérmentve. Min-den órához egy börtök, valamint egy mechanikai auto-matikus biztosító szerkezet lopás ellen ingyen. Leg-divatosabb és legegységesebb arany plaque láncok urak és hölgyek részére (nyakláncok is) 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felelő óra kifogás nélkül visszavé-tetik, miáltal semmi kockázattal. Széküldés utánvagy a kéren arról szóló írtatokat. Rendelések intéződik: **Uhren-Versandhaus «Chronos» Basl I. (Schweiz.)** Levelek Svájcba 23 filléres, levelezőlapok 10 filléres bélyeggel elláva küldendők. — Magyar levelezés. 8881

Vas-Somatose

nyelgő és a táplálkozásban sápadottaknak, ideg-, mell- és nyomorbetegségek, beteggyógyosoknak, angol kör-ben szenvedő gyermekeknek, idűlőknek, nemkülönbén

Vas-Somatose
alakjában a sápkórosoknak

less ajánlva az orvosok által Vas-Somatose nem egyik 20% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose, Somatose rendkívül gerjeszt az érvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerteráiban és gyögyanyagkereskedésekben

8888 A ki- (enkör- gőresök- és más ideges állapotokban) szenvedő, kéren arról szóló írtatokat. Kívánatra ingyen és bér-mentve megküldi a Schwane-Apothke, Frankfurt a. M.

50. SZÁM. 1900. BUDAPEST, DECEMBER 16. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 24 korona / Csupán a / egész évre 16 korona / A POLITIKAI UJDONSÁGOK / egész évre 10 korona / KISIRÁRI előfizetéshez a postálag meghatározott vidéki le cseanolandó.
POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt / télre — 12 * / VASÁRNAPI UJSÁG / télre — 8 * / (a Világkrónikával) / télre — 5 *

BEM.
Halálának ötvenedik évfordulóján.

SZABADSÁGHARCUNK egyik legnépszerűbb alakja Bem apó, kiről a forradalom nagy költője énekelt s kinek feje köré legenda-dákból font koszorút honvédeink szeretete, csodálata. Idegen nemzet fia volt, nem is tudott vitézeivel saját nyelvükön beszélni és mégis úgy tekintünk rá, mint nemzetünk hő-sére, a kinek dicsősége a mi büszkeségünk. Élete ötvenhat évéből csak egyet töltött közöt-tünk, de ez az egy elég volt, hogy összefor-raszsa nevét a magyar nemzet történetével s mélyen bevésse alakját népünk képzeletébe. Kevés példa van rá a történelemben, hogy valaki ily rövid idő alatt akkora hatást tudjon tenni egy egész nemzetre s hogy egy év mun-kájával szobrot érdemeljen ki egy rá nézve ide-gen néptől.

Bem azoknak a lengyeleknek egyike volt, a kik a napoleoni háborúk hatása alatt és saját hajlamuktól is vezetve a katonai pályára lép-tet s a lengyel szabadságharc leveretése után nemcsak hazájukat, hanem működésük terét, katonai tehetségük és ismeretük érvényesíté-sének alkalmát is elvesztvén, szerteszóródtak Európában, várva az események fordulátát, mely hazájuk szabadságának visszanyerését lehetővé tegye s közben följajánva szolgálataikat mindenütt, hol a szabadság ügyéért kelt fegyverre a nép és az elnyomók ellen hívott csatára a harci kürt. Bemet is a szabad-ság iránti lelkesedés vitte először Portu-galliába, majd Bécsbe s onnan Magyar-országba. Nem kötötte nemzetünkhez semmi, csak a lángoló szabadságszeretet, de rövid itt időzése alatt ő is megszerette a magyart, a magyár is páratlanul megszerette őt. Nemcsak katonai tehetsége és hadi tettei okozták nagy népszerűségét, hanem egyéni tulajdonságai, személyes bátorsága, egyszerűsége, katonás modora, szigorúsága a fegyelemben, bőkezűsége a jutalmazásban, mindenben nyilatkozó jó szive s a legyőzöttek iránti szelidsége.

Mint katona Napoleon iskolájából való volt és sokban emlékeztet is a nagy császár. Ő is komoly érdeklődést tanúsított a matematika iránt, kitűnően értett ahhoz, hogy lehet az ellenséget hihetetlenül gyors menetekkel meg-lepni, félrevezetni, megzavarni és aztán legyőzni. Kitűnően tudta a különböző fegyver-

nemeket, különösen a tüzérséget felhasználni és soha sem hagyott kiaknázatlanul semmiféle előnyt, melyet a helyszíni viszonyok nyújtottak neki. Leginkább kitűnt ez az erdélyi hadjárat-ban, a melynek színtere épen az ő hajlamainak és tehetségének megfelelő volt. Napoleonra em-lékeztetnek még lakonikus rövidségű, találó beszédei, epigrammatikus fordulatú megjegy-zései és utasításai is. Például az a híres pa-rancsa, mikor gróf Mikes ezredet egy ma-gaslat megszállására küldte ki azzal a ren-delettel, hogy maradjon ott, a míg tarthatja magát.

— Háttha már nem tarthatom magamat? — kérdezte az ezredes.

— Akkor is ott marad, — volt a felelet.

Sok ilyen mondását őrizték meg az utókor számára tisztjei; és semmi sem hat erőse-ben a katonára a harc izalmában, mint az ilyen elmés, velős beszédmod. A nyugalom, az önbizalom jelének tekintik ezt s önbizalmat merítenek belőle maguk is.

A hol az ő nagy kőcsagtollas csakója föltűnt, öröm és bátorság szállotta meg a katonákat, mert, bár nem tudtak egymással beszélni, bizo-nyos benső, szeretetteljes viszony volt közte és

